

“ขอปีใหม่นี้ดีกว่าเก่า ...
ที่ใฝ่ฝันจากสุภาษิตท่านนี้หนอ ...
ขอแว้งแวงมีชีวิตที่เมื่อยนอ ..
ขอไปต่อบนชีวิตที่พอเพียง..
ขอมุ่งมั่นทำดีที่ยิ่งกว่า ..
ขอสิ่งผิดวิชาขอหลีกเลี่ยง ...
ขอความรักสิ่งที่เหมาะสมมารายเงี้ยว...
ขอความสุขที่พร้อมเพรียงนิรันดร์กาล”

สวัสดิ์ปีใหม่ ๒๕๖๑
ด้วยรักจากใจ
บรรณาธิการจุลสาร
ข่าวเนติบัณฑิตยสภา

ข่าวเนติบัณฑิตยสภา

ศูนย์ประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา / THE BAR ASSOCIATION INFORMATION CENTER

เดือนมกราคม ๒๕๖๑ ปีที่ ๓๐ ฉบับที่ ๓๔๒ ■ โทร. ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๑๐, ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๐๑-๗

<http://www.thethaibar.or.th>

สารอวยพรปีใหม่ ๒๕๖๑

ในวาระขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๖๑ ผมขอส่งความสุขและความปรารถนาดีมายังสมาชิกเนติบัณฑิตยสภา และขอเป็นกำลังใจแก่ทุกท่านในการประกอบวิชาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เข้มแข็งอย่างเต็มกำลังความสามารถด้วยคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาของประชาชนที่มีต่อวิชาชีพกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้มั่นคงยิ่งขึ้น

ในโอกาสอันเป็นมงคลนี้ ผมขออาราธนาอำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ทุกท่านเคารพนับถือ โปรดดลบันดาลให้สมาชิกเนติบัณฑิตยสภาทุกท่านประสบแต่ความสุข มีสุขภาพกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีจิตใจเข้มแข็ง และเป็นกำลังใจสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืน

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'จ.จ.' (Jit Jitmanont).

(นายชีพ จุลมนต์)
ประธานศาลฎีกา
นายกเนติบัณฑิตยสภา

เนื่องจากปก

ศิริอร เทตะบำรุง มณีนินธุ์*
วาสนา เกตุแห่ง**

“วันขึ้นปีใหม่ ๒๕๖๑”

ความเป็นมาวันปีใหม่ในประเทศไทย

สำหรับวันปีใหม่ในประเทศไทยนั้น แต่เดิมเราถือเอาวันแรม ๑ ค่ำเดือนอ้าย ซึ่งตรงกับเดือนมกราคมเป็นวันขึ้นปีใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับคติแห่งพระพุทธศาสนาที่ถือช่วงเพ็ญหรือหน้าหนาวเป็น การเริ่มต้นปี ต่อมาได้เปลี่ยนแปลงไปตามคติพราหมณ์ คือถือเอาวันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๕ เป็นวันขึ้นปีใหม่ ซึ่งตรงกับวันสงกรานต์ ดังนั้นในสมัยโบราณเราจึงถือเอาวันสงกรานต์เป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทย แต่การนับวันปีใหม่หรือวันสงกรานต์ตามวันทางจันทรคติ เมื่อเทียบกับวันทางสุริยคติ ย่อมคลาดเคลื่อนกันไปในแต่ละปี ดังนั้นในวันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๕ ปี พ.ศ. ๒๔๓๒ (ร.ศ.๑๐๘) ซึ่งตรงกับวันที่ ๑ เมษายน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงให้ถือเอาวันที่ ๑ เมษายนเป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทยนับแต่นั้นมา เพื่อวันปีใหม่จะได้ตรงกันทุกปีเหมือนนับทางสุริยคติ

* อัยการพิเศษฝ่ายประเมินผลการฝึกอบรม สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการ, อนุกรรมการประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภา, บรรณาธิการจุลสารชาวเนติบัณฑิตยสภา ผู้เรียบเรียง
** นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ เนติบัณฑิตยสภา

อ่านต่อหน้า ๔

ข่าวเนติบัณฑิตยสภา เดือน มกราคม ๒๕๖๑ ปีที่ ๓๐ ฉบับที่ ๓๔๖

สารบัญ

- ๒ สารอวยพรปีใหม่
- ๓ สารบัญ รายชื่อผู้จัดทำ เนื่องจากปก
- ๔ เนื่องจากปก
- ๕ ปัญหาจากข้อหาหรือกฎหมายที่น่าสนใจ
- ๑๐ คำพิพากษาฎีกาที่น่าสนใจ
- ๑๒ เจาะฎีกาเด่น
- ๑๕ ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย
- ๑๖ บทความเรื่อง “การขึ้นเงินเดือนให้ลูกจ้าง ทางออกคือกฎหมาย หรือการใช้ข้อสัญญา สำหรับประเทศไทย”
- ๑๘ ข้อสอบพร้อมธงคำตอบในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๕๘ (สนามใหญ่) วิชากฎหมายพยานหลักฐาน กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครอง กฎหมายองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงฯ วันเสาร์ที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๙ ข้อ ๗ - ๘
- ๒๒ มุมข่าว
- ๒๓ ข่าวเนติบัณฑิตยสภา หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
- ๒๔ บรรณาธิการแถลง

คณะผู้จัดทำ อนุกรรมการประชาสัมพันธ์ ที่ปรึกษา นายชัยวัฒน์ เกตุวิชาสวัสดิ์ ประธานฝ่ายอำนวยการ นายสัตยา อรุณธำรงประธานฝ่ายอำนวยการ ● นายกฤษฏา บุญยสมิต ฝ่ายอำนวยการ นายสุรพันธ์ ทิมกระจำจ ● นายปรเมศวร์ อินทรชุมนุม ● นายมันเกียรติ ธนวิจิตรพันธ์ ● นางศิริอร เทตะบำรุง มณีนินธุ์ ● นายพงศ์พิเชษฐ์ จันทรพริก ● นายโกศลวัฒน์ อินทุจันทร์ยง ● นายวัชรินทร์ ภาณุรัตน์ ● ผศ.ดร.ศรีพัชรา สิทธิกำจร กองบรรณาธิการ บรรณาธิการ นางศิริอร เทตะบำรุง มณีนินธุ์ ผู้ช่วยบรรณาธิการ ผศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง ● นายนิรันดร์ วุฒิววัฒน์ ● นายรังสิขัย บรรณกิจวิจารณ์ ● นายมนต์ชัย ชินนทรลีลา ● นายวัชรินทร์ ภาณุรัตน์ ● นายอำนาจ เนตยสุภา ● นางสาวมาติกา ธนเดชากุล ● นางปัฐมณ เดชโคโซ ● นายไตรวินิช ตูจินดา ฝ่ายดำเนินการ นางพรพรรณ แดงอ่อน ● นายสิทธิฤทธิ์ ไสวัณณะ ● นางวาสนา เกตุแห่ง การเงิน นางกฤติญา โพธิ์งาม กะเบียน จัดส่ง นางณัชชา โชคชัยมาดล

บทความหรือข้อคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏในข่าวเนติบัณฑิตยสภาเป็นผลงานของผู้เขียนโดยเฉพาะ กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

(แม้ว่าวันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๕ ปีต่อ ๆ มาจะไม่ตรงกับวันที่ ๑ เมษายน แล้วก็ตาม) ดังนั้น จึงถือเอาเดือนเมษายนเป็นเดือนแรกของปีนับแต่นั้นมา อย่างไรก็ตาม ประชาชนส่วนใหญ่โดยเฉพาะตามชนบทยังคงยึดถือเอาวันสงกรานต์เป็นวันขึ้นปีใหม่อยู่

ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตย ทางราชการจึงเห็นว่าวันขึ้นปีใหม่วันที่ ๑ เมษายน มักจะไม่มียานรื่นเริงอะไรมากนักและเห็นสมควรที่จะฟื้นฟูขึ้นมาใหม่ จึงได้ประกาศให้มียานรื่นเริงวันขึ้นปีใหม่ในวันที่ ๑ เมษายน ๒๔๗๗ ขึ้นในกรุงเทพฯ เป็นครั้งแรก จนแพร่หลายออกไปต่างจังหวัดในปีต่อ ๆ มา โดยในปี พ.ศ. ๒๔๗๙ ก็ได้มีการจัดงานปีใหม่ทั่วทุกจังหวัด มีชื่อทางราชการ “วันตรุษสงกรานต์”

ต่อมาก็ได้มีการพิจารณาเปลี่ยนวันขึ้นปีใหม่อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาโดยมีหลวงวิจิตรวาทการ เป็นประธานคณะกรรมการ และที่ประชุมก็ได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้เปลี่ยนวันขึ้นปีใหม่เป็นวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๔ ในวันที่ ๒๔ ธันวาคม ในสมัยคณะรัฐบาลของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยเหตุผลสำคัญก็คือเป็นการไม่ขัดกับหลักพุทธศาสนาในด้านการ

นับวัน เดือน และการร่วมฉลองปีใหม่ด้วยการทำบุญ ประเพณี พิธีกรรมที่ทำในวันปีใหม่ ได้แก่ การทำบุญตักบาตรในตอนเช้าหรือรับประทานอาหารคาวหวานไปทำบุญที่วัด หรือตามสถานที่ที่กำหนดให้มีการจัดงาน เช่น ในกรุงเทพมหานคร ก็จัดพิธีร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชน มีการทำบุญตักบาตรพระภิกษุที่ท้องสนามหลวง มีการสงฆ์น้ำพระเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว บางคนเมื่อถึงปีใหม่ก็จะเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ให้แก่ตนเอง มีธรรมเนียมประเพณีของชาวไทยเราอยู่ว่า ในช่วงเวลานี้จะมีการส่งความสุขให้แก่กันและกันด้วยบ้างก็ส่งของขวัญต่าง ๆ บ้างก็ทานเลี้ยงสังสรรค์กัน ในระหว่างญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง กันอย่างเต็มที่ตลอดคืนวันที่ ๓๑ ธันวาคม ไปจนถึงวันที่ ๑ มกราคม

ที่มา

: หนังสือ ความรู้รอบตัว ขนบธรรมเนียม และประเพณีไทย (โดย ชูสิทธิ์-สุชิราภรณ์)

: เว็บไซต์ไทยกู๊ดวิวดอทคอม <http://www.thaigoodview.com/node/148717>

ภาษาอังกฤษ สำหรับนักกฎหมาย

คำว่า “enable” (used with object) แปลว่า 1. to make able; give power, means, competence, or ability to; authorize (ทำให้สามารถทำได้ ให้อำนาจ/ความสามารถ): This document will enable him to pass through the enemy lines unmolested (เอกสารฉบับนี้จะทำให้เขาสามารถผ่านเข้าไปยังเขตของศัตรูโดยไม่มีใครสงสัย). 2. to make possible or easy (ทำให้เป็นไปได้หรือทำให้ง่าย): Aeronautics enables us to overcome great distances (การศึกษาเกี่ยวกับการบินทำให้เราสามารถเดินทางในระยะไกลได้). คำว่า “dispute” (ข้อพิพาท) แปลว่า 1. a debate, controversy, or difference of opinion. 2. a wrangling argument; quarrel ส่วนคำว่า “resolution”

แปลว่า the act of resolving or determining upon an action, course of action, method, procedure, etc. (การกระทำที่เป็นแก้ปัญหาหรือกำหนดการกระทำแนวทางปฏิบัติ วิธีการ หรือขั้นตอน เป็นต้น) เมื่อนำมาใช้ติดกัน “dispute resolution” แปลว่า “การระงับข้อพิพาท”

ประโยคช่วงท้ายของบทความนี้เขียนว่า “The next generation of practitioners is aware they must be open to all possibilities. It is optimism about law, and lawyers, to observe that the only constant is change. To embrace that is to fulfill the promise of the profession.” ผู้อ่านลองแปลและเรียบเรียงดูนะครับ

ปัญหาจากข้อหาหรือกฎหมายที่น่าสนใจ

ดร.รณกฤต วรรณชชากุล*

การพักการชำระหนี้ (Automatic Stay) ในการฟื้นฟู กิจการของลูกหนี้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย^๑

ข้อเท็จจริง

บริษัท อ. ได้ทำสัญญาซื้อขายไฟฟ้ากับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เพื่อใช้ในกิจการผลิตเส้นหมี่และผลิตภัณฑ์จากแป้งทุกชนิด โดยวางหลักประกันการใช้ไฟฟ้าเป็นเงินสดจำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท และเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ ศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการในคดีหมายเลขดำที่ พ.๒๐/๒๕๕๘ บริษัท อ. ลูกหนี้ ผู้ร้องขอ จึงเกิดสถานะพักชำระหนี้ตามกฎหมาย โดยลูกหนี้ไม่ชำระค่ากระแสไฟฟ้าที่เกิดขึ้นในแต่ละเดือนให้แก่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในช่วงระหว่างเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการรวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๒,๒๘๐,๖๓๑.๒๘ บาท ต่อมาเมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้ยื่นคำร้องขอคุ้มครองประโยชน์ต่อศาลล้มละลายกลาง เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกข้อจำกัดสิทธิตามมาตรา ๙๐/๑๒ (๙) (๑๑) และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓^๒ เพื่อให้ลูกหนี้ชำระค่ากระแสไฟฟ้าที่ค้างชำระพร้อมดอกเบี้ย ผิดนัด และค่ากระแสไฟฟ้าที่จะเกิดขึ้นในอนาคตให้ครบถ้วนตามกำหนด ต่อมาเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่ง พร้อมทั้งได้ยกคำร้องขอคุ้มครอง

ประโยชน์ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และเมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๙ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในมูลหนี้ค่ากระแสไฟฟ้าค้างชำระประจำเดือนธันวาคม ๒๕๕๘ ถึงเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๙ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๓,๗๕๔,๐๕๗.๗๑ บาท และเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๙ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีคำสั่งให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้รับชำระหนี้เต็มตามคำขอ ซึ่งในปัจจุบันลูกหนี้ยังคงใช้กระแสไฟฟ้ากับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอยู่และมีหนี้ค่ากระแสไฟฟ้าค้างชำระที่เกิดขึ้นหลังจากวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ โดยมีพฤติกรรมการชำระเงินค่ากระแสไฟฟ้าในลักษณะไม่ชำระภายในกำหนดเวลาของแต่ละเดือน และไม่ชำระให้ครบถ้วน แต่จะทยอยชำระเพียงบางส่วน แล้วจึงชำระให้ครบถ้วนก่อนที่จะถึงกำหนดชำระของงวดถัดมาอีกสองงวด เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้มีการค้างชำระสองงวดติดต่อกันทั้งจำนวน ทำให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคไม่สามารถงดจ่ายกระแสไฟฟ้าแก่บริษัทลูกหนี้ได้ ทั้งนี้ การกระทำของลูกหนี้ดังกล่าวอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีความเห็นว่า กรณีที่ลูกหนี้ชำระค่ากระแสไฟฟ้าบางส่วนอาจถือได้ว่า

* อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสัญญาและหาหรือ ๑ สำนักงานที่ปรึกษากฎหมาย น.บ. (ธรรมศาสตร์) น.บ.ท. D.S.U. (PANTHÉON-ASSAS (PARIS II)) สาขากฎหมายแพ่ง, D.E.A. สาขากฎหมายเอกชน, DOCTORAT EN DROIT PRIVÉ (NOUVEAU RÉGIME) (STRASBOURG) (เกียรตินิยมดีมาก) สาขากฎหมายเอกชน,

^๑ ส่วนของข้อหาหรือสำนักงานอัยการสูงสุด เลขรับที่ พ.๑๒๗/๒๕๖๐

^๒ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ มาตรา ๙๐/๑๒ ภายใต้บังคับของมาตรา ๙๐/๑๓ และมาตรา ๙๐/๑๔ นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอไว้เพื่อพิจารณาจนถึงวันครบกำหนดระยะเวลาดำเนินการตามแผน หรือวันที่ดำเนินการเป็นผลสำเร็จตามแผน หรือวันที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอหรือจำหน่ายคดีหรือยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการหรือยกเลิกการฟื้นฟูกิจการหรือพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด ตามความในหมวดนี้

.....
.....

(๙) ห้ามมิให้ลูกหนี้จำหน่าย จ่าย โอน ให้เช่า ชำระหนี้ ก่อหนี้ หรือกระทำการใด ๆ ที่ก่อให้เกิดภาวะในทรัพย์สิน นอกจากเป็นการกระทำที่จำเป็นเพื่อให้การดำเนินการตามปกติของลูกหนี้สามารถดำเนินต่อไปได้ เว้นแต่ศาลที่รับคำร้องขอจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

(๑๑) ห้ามมิให้ผู้ประกอบการสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ งดให้บริการแก่ลูกหนี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลที่รับคำร้องขอ หรือหลังจากวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้บริหารชั่วคราว ผู้ทำแผน ผู้บริหารแผน หรือผู้บริหารแผนชั่วคราว แล้วแต่กรณีไม่ชำระค่าบริการที่เกิดขึ้นหลังจากวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการสองคราวติดต่อกัน

บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง ไม่ห้ามผู้ประกอบการสาธารณูปโภคที่จะมีคำร้องให้ศาลที่รับคำร้องขอมีคำสั่งเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ร้องตามที่ศาลเห็นสมควร

ลูกหนี้ยังไม่ได้ค้างชำระค่ากระแสไฟฟ้าสองคราวติดต่อกัน ตามมาตรา ๙๐/๑๒ (๑๑) ด้วยเหตุนี้ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จึงยังไม่สามารถงดจ่ายกระแสไฟฟ้าแก่ลูกหนี้ได้ อย่างไรก็ตาม การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีแนวทางปฏิบัติที่จะจัดทำหนังสือถึงลูกหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้บริหารชั่วคราว ผู้ทำแผน ผู้บริหารแผน หรือผู้บริหารแผนชั่วคราว แล้วแต่กรณี เพื่อแจ้งให้ทราบว่า การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะไม่รับชำระหนี้บางส่วน และหากไม่มีการชำระหนี้เต็มจำนวนภายในกำหนดเวลาครบสองเดือนติดต่อกัน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคก็จะมิหนังสือแจ้งการงดจ่ายกระแสไฟฟ้าให้ลูกหนี้และบุคคลที่เกี่ยวข้องทราบต่อไป นอกจากนี้ กรณีที่ลูกหนี้วางค้ำประกันการใช้ไฟฟ้าเป็นเงินสด อันเป็นทรัพย์สินของลูกหนี้ ตามมาตรา ๙๐/๑๒ (๙) หากลูกหนี้ มีหนี้ค่ากระแสไฟฟ้าค้างชำระ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคก็ไม่สามารถโอนหักเงินประกันการใช้ไฟฟ้ากับหนี้ดังกล่าวได้

ข้อหาข้อ

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคขอหาหรือว่า จากข้อพิจารณา ทั้งในส่วนของการขอกฎหมายและแนวทางปฏิบัติดังกล่าวข้างต้น นอกเหนือจากการยื่นคำร้องขอคุ้มครองประโยชน์ตาม พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ มาตรา ๙๐/๑๒ (๑๑) และวรรคสองนั้น ลูกต้องหรือไม่ว่างค้ำประกันการสูงสุคมีข้อแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับกรณีนี้ประการใด รวมถึงแนวทางปฏิบัติที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสามารถดำเนินการได้ โดยถูกต้องตามกฎหมาย

คำวินิจฉัยของสำนักงานอัยการสูงสุด

ศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งในคดีหมายเลขแดง ที่ พ. ๑๕/๒๕๕๙ ให้ฟื้นฟูกิจการของบริษัท อ. และตั้งบริษัท พ. จำกัด เป็นผู้บริหารแผน มีผลให้บริษัท อ. ได้รับความคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๙๐/๑๒ (๑๑) ที่บัญญัติว่า ห้ามมิให้ผู้ประกอบการ สาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา งดให้บริการแก่ลูกหนี้ เว้นแต่ หลังจากวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้หรือผู้บริหารแผน ไม่ชำระค่าบริการที่เกิดขึ้นหลังจากวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการสองคราวติดต่อกัน แต่การที่ลูกหนี้ผิดนัดไม่ชำระหนี้ในงวดแรกและในงวดที่สองก็ชำระหนี้เพียงบางส่วน ต้องถือว่าลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้สองคราวติดต่อกันแล้ว เพราะการชำระหนี้เพียงบางส่วนถือว่าเป็นการชำระหนี้ที่ไม่ต้องตามความประสงค์แท้จริงของมูลหนี้ และด้วยอำนาจแห่งมูลหนี้เจ้าหนี้นี้ย่อมมีสิทธิให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๙๔ และตามมาตรา ๓๒๐ วางหลักว่าจะบังคับให้ เจ้าหนี้รับชำระหนี้แต่เพียงบางส่วนไม่ได้ หากเจ้าหนี้เห็นว่าตน ยังไม่ได้รับชำระหนี้โดยครบถ้วนถูกต้อง ก็ชอบที่จะปฏิเสธไม่ ยอมรับจนกว่าลูกหนี้จะชำระหนี้โดยสิ้นเชิง การที่ลูกหนี้ชำระ หนี้เพียงบางส่วนในงวดที่สองเป็นการกระทำที่ลูกหนี้ชำระหนี้ ไม่ตรงความประสงค์แท้จริงแห่งมูลหนี้ ดังนั้น การไฟฟ้าส่วน ภูมิภาคต้องสงวนสิทธิ์ที่จะถือเอากำหนดเวลาและจำนวนเงิน ที่ต้องชำระเป็นสาระสำคัญ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจึงต้อง ทำหนังสือถึงลูกหนี้และผู้บริหารแผน เพื่อแจ้งให้ทราบว่าหาก ไม่มีการชำระหนี้เต็มจำนวนภายในกำหนดเวลาครบสองงวด ติดต่อกัน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะงดจ่ายกระแสไฟฟ้าให้ลูกหนี้ ต่อไป

ส่วนกรณีที่ลูกหนี้วางค้ำประกันการใช้ไฟฟ้าเป็นเงินสด อันเป็นทรัพย์สินของลูกหนี้ ซึ่งตามมาตรา ๙๐/๑๒ (๙) บัญญัติ ห้ามมิให้ลูกหนี้จำหน่าย จ่าย โอน ให้เช่า ชำระหนี้ ก่อหนี้ หรือ กระทำการใด ๆ ที่ก่อให้เกิดภาระในทรัพย์สิน หมายความว่า ห้ามมิให้ลูกหนี้ก่อหนี้ขึ้นใหม่เท่านั้น แต่มิได้ห้ามเจ้าหนี้บังคับ เอาค้ำหลักประกันของลูกหนี้ซึ่งมิใช่เป็นการก่อหนี้ขึ้นใหม่ ดังนั้น หากลูกหนี้มีหนี้ค่ากระแสไฟฟ้าค้างชำระ การไฟฟ้าส่วน ภูมิภาคก็สามารถหักเงินประกันการใช้ไฟฟ้ากับหนี้ดังกล่าวได้ ทั้งนี้ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคควรมีหนังสือแจ้งไปยังลูกหนี้และ ผู้บริหารแผนให้ชัดเจนเพื่อมิให้มีผลกระทบต่อการที่การไฟฟ้า ส่วนภูมิภาคจะมีหนังสือแจ้งตามความในวรรคต้น

หมายเหตุ

๑. พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๓ และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙๐/๑๒ เป็นบทบัญญัติคุ้มครองลูกหนี้ โดยเริ่มต้นจากวันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอไว้เพื่อพิจารณา จนกว่าคดีจะถึงที่สุด ซึ่งได้แก่ วันครบกำหนดระยะเวลาดำเนินการตามแผน หรือวันที่ดำเนินการเป็นผลสำเร็จตามแผน หรือ วันที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอหรือจำหน่ายคดี หรือยกเลิกคำสั่ง ให้ฟื้นฟูกิจการ หรือยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ หรือพิทักษ์ทรัพย์ ของลูกหนี้เด็ดขาด กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่ กฎหมายได้กำหนดให้เกิดสถานะหยุดนิ่งหรือการพักชำระ หนี้ (Moratorium หรือ Automatic stay) ตามมาตรา ๙๐/๑๒ นี้มีวัตถุประสงค์ในการสงวนรักษาทรัพย์สินของลูกหนี้ไว้เพื่อ ประโยชน์แก่การรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้มาจัดสรรชำระหนี้ ให้แก่เจ้าหนี้อย่างเป็นธรรมและเป็นไปตามระบบที่กฎหมาย กำหนดไว้ภายใต้กรอบของแผนฟื้นฟูกิจการ และให้เวลาแก่ลูก หนี้หรือผู้ทำแผนสำรวจความบกพร่องของกิจการนำไปวางแผน ปรับปรุง แก้ไข ให้กิจการของลูกหนี้ดำเนินการต่อไปได้ รวมทั้ง

ลดความกดดันทางการเงินจากการถูกเจ้าหนี้บังคับชำระหนี้สิน หรือหลักประกัน ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกา ๕๗๓๕/๒๕๔๘^{๖๓} สภาวะการพักชำระหนี้ตามมาตรา ๙๐/๑๒ นี้ ได้แก่

(๑) ห้ามมิให้ฟ้องหรือร้องขอให้ศาลพิพากษาหรือสั่งให้ เลิกนิติบุคคลที่เป็นลูกหนี้ ถ้ามีการฟ้องหรือร้องขอคดีดังกล่าว ไว้ก่อนแล้ว ให้ศาลงดการพิจารณาคดีนั้นไว้

(๒) ห้ามมิให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกหรือจดทะเบียน เลิกนิติบุคคลที่เป็นลูกหนี้และห้ามมิให้นิติบุคคลนั้นเลิกกันโดย ประการอื่น

(๓) ห้ามมิให้ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะ กรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กรมการประกัน ภัย หรือหน่วยงานของรัฐ แล้วแต่กรณี สั่งให้เพิกถอนใบอนุญาต ประกอบกิจการของลูกหนี้หรือสั่งให้ลูกหนี้หยุดประกอบกิจการ เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตจากศาลที่รับคำร้องขอ

(๔) ห้ามมิให้ฟ้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินของ ลูกหนี้หรือเสนอข้อพิพาทที่ลูกหนี้อาจต้องรับผิดชอบหรือได้รับความ เสียหายให้อนุญาตตุลาการชี้ขาด ถ้ามูลแห่งหนี้ที่เกิดขึ้นก่อน วันที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน และห้ามมิให้ฟ้องลูกหนี้เป็น คดีล้มละลาย ในกรณีที่มีการฟ้องคดีหรือเสนอข้อพิพาทให้อ อนุญาตตุลาการชี้ขาดไว้ก่อนแล้ว ให้งดการพิจารณาไว้ เว้นแต่ ศาลที่รับคำร้องขอจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

(๕) ห้ามมิให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาบังคับคดีแก่ทรัพย์สิน ของลูกหนี้ ถ้ามูลแห่งหนี้ตามคำพิพากษานั้นเกิดขึ้นก่อนวันที่ ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน ในกรณีที่ได้อำนาจการบังคับคดี ไว้ก่อนแล้วให้ศาลงดการบังคับคดีนั้นไว้ เว้นแต่ศาลที่รับคำ ร้องขอจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น หรือการบังคับคดีได้สำเร็จ บริบูรณ์แล้วก่อนที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะทราบว่าได้มีการยื่น คำร้องขอ หรือการบังคับคดีตามคำพิพากษาให้ลูกหนี้ส่งมอบ

ทรัพย์สินเฉพาะสิ่งเสร็จก่อนวันดังกล่าวนี้

ในกรณีที่ทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้เป็นของเสียง่าย หรือ ถ้าหน่วงช้าไว้จะเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหายหรือค่าใช้จ่ายจะ เกินส่วนแห่งค่าของทรัพย์สินนั้น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีขาย ได้โดยวิธีขายทอดตลาดหรือวิธีอื่นที่สมควร แล้วให้หักเงินไว้ ถ้า ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนก็ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมอบเงิน นั้นแก่ผู้บริหารแผนนำไปใช้จ่ายได้ ถ้าศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอ หรือจำหน่ายคดีหรือยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการหรือยกเลิกการ ฟื้นฟูกิจการก็ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจ่ายเงินให้แก่เจ้าหนี้ตาม คำพิพากษา แต่ถ้าศาลมีคำสั่งพักชำระหนี้ของลูกหนี้เด็ดขาด และยังมีเงินอยู่ ให้ส่งมอบให้แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ต่อไป

(๖) ห้ามมิให้เจ้าหนี้มีประกันบังคับชำระหนี้เอาแก่ ทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันเว้นแต่จะได้รับการอนุญาตจากศาลที่ รับคำร้องขอ หรือเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมี คำสั่งรับคำร้องขอระยะเวลาดังกล่าวศาลอาจขยายได้อีกไม่เกิน สองครั้ง ครั้งละไม่เกินหกเดือน

(๗) ห้ามมิให้เจ้าหนี้ซึ่งบังคับชำระหนี้ได้เองตามกฎหมาย ยึดทรัพย์สินหรือขายทรัพย์สินของลูกหนี้

(๘) ห้ามมิให้เจ้าของทรัพย์สินที่เป็นสาระสำคัญในการ ดำเนินกิจการของลูกหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อ สัญญาซื้อขายหรือ สัญญาอื่นที่มีเงื่อนไขหรือเงื่อนไขในการโอนกรรมสิทธิ์ หรือ สัญญาเช่าที่ยังไม่สิ้นกำหนดเวลาที่ติดต่อกันไว้ ติดตามและเอา คืนซึ่งทรัพย์สินดังกล่าวที่อยู่ในความครอบครองของลูกหนี้หรือ ของบุคคลอื่นที่อาศัยสิทธิของลูกหนี้ รวมตลอดจนฟ้องร้อง บังคับคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินและหนี้ซึ่งเกิดขึ้นจากสัญญาดังกล่าว ถ้ามีการฟ้องคดีดังกล่าวไว้ก่อนแล้ว ให้ศาลงดการพิจารณาคดี นั้นไว้ เว้นแต่ศาลที่รับคำร้องขอจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น หรือหลัง

^{๖๓} คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๗๓๕/๒๕๔๘ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๙๐/๑๒ (๗) เป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่กฎหมายได้กำหนดให้เกิดสภาวะหยุดนิ่งหรือพักชำระหนี้ (automatic stay) ขึ้น นับแต่วันที่ศาลได้มีคำสั่งรับคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไว้พิจารณา โดยมีวัตถุประสงค์ในการสงวนรักษาทรัพย์สิน ของลูกหนี้ไว้เพื่อประโยชน์แก่การรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้มาจัดสรรชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้อย่างเป็นธรรมและเป็นไปตาม ระบบที่กฎหมายกำหนดไว้ภายใต้กรอบของแผนฟื้นฟูกิจการ และให้เวลาแก่ลูกหนี้หรือผู้ทำแผนสำรวจความบกพร่องของ กิจการนำไปวางแผน ปรับปรุง แก้ไข ให้กิจการของลูกหนี้ดำเนินการต่อไปได้ รวมทั้งลดความกดดันทางการเงินจากการถูก เจ้าหนี้บังคับชำระหนี้สินหรือหลักประกัน บทบัญญัติมาตรา ๙๐/๒๗ และมาตรา ๙๐/๖๐ แสดงให้เห็นว่า มูลหนี้ที่อาจขอรับ ชำระหนี้ได้ทุกประเภทจะต้องเข้ามาอยู่ในระบบการฟื้นฟูกิจการ เพื่อให้หนี้สินของลูกหนี้ที่มีอยู่แล้วได้รับการสะสางภายใต้ กระบวนการฟื้นฟูกิจการให้เสร็จสิ้นไป สำหรับทรัพย์สินของลูกหนี้ที่เจ้าหนี้มีคำสั่งยึดและอายัดไว้ก่อนวันที่ศาลได้มีคำสั่ง รับคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไว้พิจารณานั้น เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ของการคุ้มครองในการห้ามมิให้เจ้าหนี้ยึด หรือขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อไปแล้ว ก็เพื่อให้การชำระหนี้จะต้องเป็นไปตามแผนนั้น เมื่อข้อเท็จจริงได้ความ ด้วยว่า มูลหนี้ของเจ้าหนี้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ เจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้โดยชอบ แผน ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ไว้ และศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนแล้ว เจ้าหนี้ จึงผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามแผนซึ่งรวมถึงการได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้ด้วย ไม่อาจได้รับชำระหนี้โดยวิธีอื่นนอกจากจำนวน และตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในแผน เจ้าหนี้ไม่มีสิทธิยึดและอายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ได้ยึดและอายัดไว้ตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๒ ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการ

จากวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ผู้บริหารชั่วคราว ผู้ทำแผน ผู้บริหารแผน หรือผู้บริหารแผนชั่วคราว แล้วแต่กรณี ผิดนัดไม่ชำระค่าเช่าซื้อ ราคา ค่าตอบแทนการใช้ทรัพย์ หรือค่าเช่าตามสัญญา สองคราวติดต่อกัน หรือกระทำความผิดสัญญาในข้อที่เป็นสาระสำคัญ

(๙) ห้ามมิให้ลูกหนี้จำหน่าย จ่าย โอน ให้เช่า ชำระหนี้ ก่อหนี้ หรือกระทำการใด ๆ ที่ก่อให้เกิดภาระในทรัพย์สิน นอกจากเป็นการกระทำที่จำเป็นเพื่อให้การดำเนินการค้าตามปกติของลูกหนี้สามารถดำเนินต่อไปได้ เว้นแต่ศาลที่รับคำร้องขอจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

(๑๐) คำสั่งตามวิธีการชั่วคราวของศาลที่ให้ยึดอายัด ห้ามจำหน่าย จ่าย โอน ทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือให้พิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ชั่วคราว ซึ่งมีอยู่ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอไว้ เพื่อพิจารณานั้น ให้ศาลที่รับคำร้องขอมีอำนาจสั่งให้ระงับผลบังคับไว้ หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่ถ้าต่อมาศาลนั้นมีคำสั่งยกคำร้องขอหรือจำหน่ายคดีหรือยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการหรือยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ ก็ให้มีคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวหรือคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ชั่วคราวดังกล่าวตามที่เห็นสมควรต่อไป

(๑๑) ห้ามมิให้ผู้ประกอบการสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ งดให้บริการแก่ลูกหนี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลที่รับคำร้องขอ หรือหลังจากวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้บริหารชั่วคราว ผู้ทำแผน ผู้บริหารแผน หรือผู้บริหารแผนชั่วคราว แล้วแต่กรณี ไม่ชำระค่าบริการที่เกิดขึ้นหลังจากวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ สองคราวติดต่อกัน

๒. สถานะการพักชำระหนี้ตามมาตรา ๙๐/๑๒ มีผลดังนี้

๒.๑ ผลต่อผู้ประกอบการสาธารณูปโภค ไม่ห้ามผู้ประกอบการสาธารณูปโภคที่จะมีคำร้องให้ศาลที่รับคำร้องขอมีคำสั่งเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ร้องตามที่ศาลเห็นสมควร

๒.๒ ผลเกี่ยวกับคำพิพากษาหรือคำสั่ง คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลหรือคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่ขัดหรือแย้งกับมาตรา ๙๐/๑๒ ไม่มีผลผูกพันลูกหนี้

๒.๓ ผลเกี่ยวกับการออกคำสั่งของนายทะเบียนหุ้น

ส่วนบริษัท และการทำนิติกรรม กำหนดให้ออกคำสั่งของนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท นายทะเบียนนิติบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับนิติบุคคลซึ่งเป็นลูกหนี้ การทำนิติกรรม หรือการชำระหนี้ใด ๆ ที่ขัดหรือแย้งกับ มาตรา ๙๐/๑๒ เป็นโมฆะ

๓. ตามข้อหาหรือการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้ยื่นคำร้องขอคุ้มครองประโยชน์ต่อศาลล้มละลายกลาง เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกข้อจำกัดสิทธิตามมาตรา ๙๐/๑๒ (๙) (๑๑) และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ เพื่อให้ลูกหนี้ชำระค่ากระแสไฟฟ้าที่ค้างชำระพร้อมดอกเบี้ยผิดนัด และค่ากระแสไฟฟ้าที่จะเกิดขึ้นในอนาคตให้ครบถ้วนตามกำหนด ตามความในมาตรา ๙๐/๑๒ วรรคสอง แล้ว แต่ศาลล้มละลายกลางได้ยกคำร้องขอคุ้มครองประโยชน์ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ลูกหนี้ คือ บริษัท อ. จึงยังได้รับการคุ้มครองตามมาตรา ๙๐/๑๒ (๑๑) ที่ห้ามมิให้ผู้ประกอบการสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ งดให้บริการแก่ลูกหนี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลที่รับคำร้องขอ หรือหลังจากวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้บริหารชั่วคราว ผู้ทำแผน ผู้บริหารแผน หรือผู้บริหารแผนชั่วคราว แล้วแต่กรณี ไม่ชำระค่าบริการที่เกิดขึ้นหลังจากวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ สองคราวติดต่อกัน

ข้อเท็จจริงที่บริษัท อ. มีการใช้กระแสไฟฟ้ากับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอยู่และมีหนี้ค่ากระแสไฟฟ้าค้างชำระที่เกิดขึ้นหลังจากวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ โดยมีพฤติกรรมการชำระเงินค่ากระแสไฟฟ้าในลักษณะไม่ชำระภายในกำหนดเวลาของแต่ละเดือน และไม่ชำระให้ครบถ้วน แต่จะทยอยชำระเพียงบางส่วน แล้วจึงชำระให้ครบถ้วนก่อนที่จะถึงกำหนดชำระของงวดถัดมาอีกสองงวด เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้มีการค้างชำระสองงวดติดต่อกันทั้งจำนวน เป็นการไม่ชำระหนี้ให้ต้องตามความประสงค์อันแท้จริงแห่งมูลหนี้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๑๕^๔ อีกทั้งยังเป็นการบังคับให้เจ้าหนี้รับชำระหนี้แต่เพียงบางส่วนตามมาตรา ๓๒๐^๕ ซึ่งบริษัท อ. ไม่สามารถกระทำได้ ดังนี้ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจึงขอขบที่ใช้สิทธิบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ตามมาตรา ๑๙๔^๖ และตาม

^๔ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๑๕ เมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ให้ต้องตามความประสงค์อันแท้จริงแห่งมูลหนี้ไซ้ เจ้าหนี้จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอันเกิดแต่การนั้นก็ไ้

^๕ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๒๐ อันจะบังคับให้เจ้าหนี้รับชำระหนี้แต่เพียงบางส่วน หรือให้รับชำระหนี้เป็น อย่างอื่นผิดไปจากที่จะต้องชำระแก่เจ้าหนี้นั้น ท่านว่าหากอาจจะบังคับได้ไม่

^๖ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๔ ด้วยอำนาจแห่งมูลหนี้ เจ้าหนี้อย่อมมีสิทธิจะเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ อนึ่ง การชำระหนี้ด้วยดเว้นการอันใดอันหนึ่งก็ย่อมมีไ้

มาตรา ๒๑๓ วรรคหนึ่ง^๗ ซึ่งกำหนดว่า ถ้าลูกหนี้ละเลยเสียไม่ชำระหนี้ของตน เจ้าหนี้จะร้องขอต่อศาลให้สั่งบังคับชำระหนี้ก็ได้ เว้นแต่สภาพแห่งหนี้จะไม่เปิดช่องให้ทำเช่นนั้นได้ แต่การฟ้องร้องเพื่อให้ลูกหนี้ชำระเงินค่าใช้ไฟฟ้าดังกล่าวต่อศาลขัดต่อมาตรา ๙๐/๑๒(๔) ที่กำหนดห้ามมิให้ฟ้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้

อย่างไรก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ลูกหนี้วางค้ำประกันการใช้ไฟฟ้าเป็นเงินสดอันเป็นทรัพย์สินของลูกหนี้ และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคไม่ใช่เจ้าหนี้มีประกันตามความในมาตรา ๖^๘ และมาตรา ๙๐/๑๒ (๖) ที่จะต้องห้ามมิให้บังคับชำระหนี้เอาจากหลักประกัน ตามบทนิยามของพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาที่ต้องห้ามมิให้บังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามความในมาตรา ๙๐/ (๕) หรือ เป็นเจ้าหนี้ตาม ๙๐/๑๒ (๗) ที่ห้ามมิให้เจ้าหนี้ซึ่งบังคับชำระหนี้ได้เองตามกฎหมาย

ยึดทรัพย์สินหรือขายทรัพย์สินของลูกหนี้ อีกทั้งมาตรา ๙๐/๑๒ เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิผู้อื่นจึงต้องตีความอย่างเคร่งครัด ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๐๖๘/๒๕๕๙^๙ ซึ่งตามมาตรา ๙๐/๑๒ (๙) บัญญัติห้ามมิให้ลูกหนี้จำหน่าย จ่าย โอน ให้เช่า ชำระหนี้ ก่อหนี้ หรือกระทำการใด ๆ ที่ก่อให้เกิดภาระในทรัพย์สิน หมายความว่า ห้ามไม่ให้ลูกหนี้ก่อหนี้ขึ้นใหม่เท่านั้น แต่ไม่ได้ห้ามเจ้าหนี้บังคับเอาหลักประกันของลูกหนี้ซึ่งไม่ใช่การก่อหนี้ขึ้นใหม่ เมื่อไม่มีกฎหมายบัญญัติห้ามมิให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคซึ่งเป็นเจ้าหนี้บังคับเอาหลักประกันการชำระหนี้ของลูกหนี้ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจึงสามารถหักเงินประกันการใช้ไฟฟ้ากับหนี้ค่ากระแสไฟฟ้าที่บริษัท อ. ค้างชำระได้

๓. กรณีในระหว่างฟื้นฟูกิจการนั้น หากลูกหนี้ที่ขอฟื้นฟูกิจการเป็นเพียงผู้เช่าที่ครอบครองเครื่องจักรซึ่งเป็นทรัพย์สินของผู้อื่น ลูกหนี้ไม่ได้รับความคุ้มครองตามมาตรา ๙๐/๑๒ (๕) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๓๖๒/๒๕๕๙^{๑๐}

^๗ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๑๓ วรรคหนึ่ง ถ้าลูกหนี้ละเลยเสียไม่ชำระหนี้ของตน เจ้าหนี้จะร้องขอต่อศาลให้สั่งบังคับชำระหนี้ก็ได้ เว้นแต่สภาพแห่งหนี้จะไม่เปิดช่องให้ทำเช่นนั้นได้

^๘ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๖ กำหนดว่า “เจ้าหนี้มีประกัน” หมายความว่า เจ้าหนี้ผู้มีสิทธิเหนือทรัพย์สินของลูกหนี้ในทางจำนอง จำน่า หรือสิทธิยึดหน่วง หรือเจ้าหนี้ผู้มีบุริมสิทธิที่บังคับได้ทำนองเดียวกับผู้รับจำนำ

^๙ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๐๖๘/๒๕๕๙ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๙๐/๑๒ เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิผู้อื่นจึงต้องตีความอย่างเคร่งครัด และมาตรา ๙๐/๑๒ ก็ไม่มีข้อห้ามลูกจ้างยื่นคำร้องต่อพนักงานตรวจแรงงานเพื่อบังคับให้นายจ้างปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังนั้น เมื่อศาลล้มละลายกลางรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของจำเลยไว้พิจารณาและมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของจำเลยโดยจำเลยเป็นผู้ทำแทนแล้ว โจทก์ซึ่งเป็นลูกจ้างจึงสามารถยื่นคำร้องต่อพนักงานตรวจแรงงานขอให้บังคับจำเลยซึ่งเป็นนายจ้างชำระค่าจ้างค้างพร้อมดอกเบี้ยให้แก่โจทก์ได้ และพนักงานตรวจแรงงานมีอำนาจออกคำสั่งได้ ทั้งนี้ไม่ว่าโจทก์จะได้อื่นคำร้องขอรับชำระหนี้ในมูลหนี้เดียวกันในคดีที่จำเลยขอฟื้นฟูกิจการหรือไม่ก็ตาม เมื่อพนักงานตรวจแรงงานมีคำสั่งให้จำเลยชำระค่าจ้างค้างพร้อมดอกเบี้ยให้แก่โจทก์และแจ้งคำสั่งให้จำเลยทราบแล้ว แต่จำเลยซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของจำเลยตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๙๐/๒๕ ไม่ปฏิบัติตามและไม่ฟ้องขอเพิกถอนคำสั่งภายในกำหนด คำสั่งของพนักงานตรวจแรงงานจึงเป็นที่สุดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๒๕ วรรคสอง ต่อมาศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของจำเลยอันมีผลเสมือนว่าไม่มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ โจทก์จึงมีสิทธิฟ้องขอให้บังคับจำเลยปฏิบัติตามคำสั่งพนักงานตรวจแรงงานได้ และศาลแรงงานกลางสามารถถือตามคำสั่งของพนักงานตรวจแรงงานซึ่งเป็นที่สุดแล้วได้โดยไม่ต้องไต่สวนข้อเท็จจริงใหม่

^{๑๐} คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๓๖๒/๒๕๕๙ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๙๐/๑๒ บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับของมาตรา ๙๐/๑๓ และมาตรา ๙๐/๑๔ นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอไว้เพื่อพิจารณาจนถึงวันครบกำหนดระยะเวลาดำเนินการตามแผน หรือวันที่ดำเนินการเป็นผลสำเร็จตามแผนหรือวันที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอ หรือจำหน่ายคดี หรือยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ หรือยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ หรือพิทักษ์ทรัพย์สินของลูกหนี้เด็ดขาด... (๕) ห้ามมิให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้...” เป็นบทกฎหมายที่กำหนดขึ้นเพื่อคุ้มครองกองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่มีการฟื้นฟูกิจการให้ดำเนินกิจการต่อไปได้ หาได้มีผลต่อบุคคลอื่นที่มีได้เป็นลูกหนี้ที่มีการฟื้นฟูกิจการด้วยไม่ จึงมีข้อจำกัดสิทธิเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาห้ามบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการ เมื่อปรากฏว่าระหว่างฟื้นฟูกิจการนั้นผู้ร้องเป็นเพียงผู้เช่าที่ครอบครองเครื่องจักรซึ่งเป็นทรัพย์สินของจำเลย เครื่องจักรดังกล่าวจึงไม่ใช่ทรัพย์สินที่อยู่ในกองทรัพย์สินของผู้ร้องที่จะได้รับความคุ้มครองเพื่อการฟื้นฟูกิจการ ดังนั้น โจทก์ทั้งเจ็ดร้อยห้าสิบเจ็ดซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา จึงมีสิทธินำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดเครื่องจักรอันเป็นทรัพย์สินของจำเลยตามหมายบังคับคดีได้ กรณีไม่มีเหตุเพิกถอนการยึดทรัพย์สินตามคำร้อง

คำพิพากษาฎีกาที่น่าสนใจ

ผศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง*

“ยักยอกเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา”

คอลัมน์ “คำพิพากษาฎีกาที่น่าสนใจ” ขอขอบคุณท่านผู้อ่าน ที่แจ้งคำผิดในเรื่อง “บังคับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย” ซึ่งลงพิมพ์ในจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภา เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ ปีที่ ๓๐ ฉบับที่ ๓๔๐ โดยมีคำผิดในย่อหน้าที่สอง มาตรา ๒๗๑ ข้อความเดิม “ภายในสิ้นปีที่ถูกต้องคือ “สิบปี” จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบทั่วกัน

พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ แม้มีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา แต่ก็มีหลายเรื่องที่เป็นปัญหาทั้งด้านการจัดการและด้านกฎหมาย เฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเกิดความเสียหายกับกองทุนนี้ ใครคือผู้เสียหายที่จะดำเนินการฟ้องร้องได้ตามกฎหมาย

กรณีเป็นคดีอาญา “ผู้เสียหาย” ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๔) หมายถึงบุคคลผู้ได้รับความเสียหาย เนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่ง โดยมีประเด็นที่น่าสนใจ เกี่ยวกับการยักยอกเงินของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ก.ย.ศ.) ในคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๙๓๙/๒๕๖๐ ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ อยู่ในกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง มีวัตถุประสงค์ให้กู้ยืมเงินแก่นักเรียนหรือนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์เป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการครองชีพระหว่างศึกษา โดยมีคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ทำหน้าที่บริหารกิจการของโจทก์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว โจทก์มอบอำนาจให้นางสาว ท. ฟ้องคดีแทน จำเลยเป็นผู้บริหารและมีอำนาจทำการแทนมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง จำเลยเบียดบังเอาเงิน ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ดังกล่าวโดยทุจริต เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ในลักษณะทรัพย์สินของโจทก์ กล่าวคือ จำเลยเบิกถอนเงินจากบัญชีเงินฝากดังกล่าวจำนวน ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีได้เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ของโจทก์และไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการในทางใด ๆ ของโจทก์อันเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เป็นการผิดวัตถุประสงค์ของการให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาของโจทก์ จำเลยนำเงินจำนวนดังกล่าวฝากคืนเข้าบัญชีเดิมโดยมิได้แจ้งโจทก์ ทำให้โจทก์เสียหายขาดรายได้เป็นดอกเบี้ยว ขอให้ลงโทษตาม

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๒, ๓๕๓ ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่า คดีมีมูล ให้ประทับฟ้อง

จำเลยให้การปฏิเสธ

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๓ จำคุก ๓ ปี ทางนำสืบของจำเลยเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๓ จำคุก ๓ ปี ทางนำสืบของจำเลยเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้หนึ่งในสาม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๒ ปี ข้อหาอื่นให้ยก

จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิพากษากลับ ให้ยกฟ้อง

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัย ข้อเท็จจริงในเบื้องต้นรับฟังเป็นยุติว่า โจทก์เป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ มีวัตถุประสงค์ให้แก่นักเรียนหรือนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์กู้ยืมเงินเพื่อเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการครองชีพระหว่างศึกษา โดยมีคณะกรรมการทำหน้าที่บริหารกิจการของโจทก์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ซึ่งคณะกรรมการที่โจทก์ตั้งขึ้นได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ออกประกาศลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๑ เรื่อง การมอบอำนาจให้ผู้บริหารโรงเรียน สถานศึกษา หรือสถาบันการศึกษา เป็นผู้พิจารณารับคำขอกู้ พิจารณาคุณสมบัติและคัดเลือกนักเรียนหรือนักศึกษาที่ยื่นคำขอกู้เงิน ตลอดจนอนุมัติการให้กู้ยืมและการลงนามในสัญญากู้ยืมของนักเรียนและนักศึกษา และในการนี้โจทก์ได้ว่าจ้างธนาคาร ก. เป็นผู้ตรวจสอบสัญญากู้ยืม เอกสารประกอบและการโอนเงิน จำเลยเป็นผู้ก่อตั้งสถาบันอุดมศึกษา โดยจำเลยดำรงตำแหน่งเป็นอธิการบดีกิตติมศักดิ์ สถานศึกษาของจำเลยได้รับอนุญาตให้ดำเนินการกู้ยืมเงินจากโจทก์ โดยจำเลยได้เปิดบัญชีเงินฝากไว้กับธนาคาร ก. เพื่อรับโอนค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาของนักศึกษาจากโจทก์ จำเลยได้เบิกถอนเงินจากบัญชีเงินฝากดังกล่าวไปจำนวน ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยชื่อเป็น แคนเซียร์ เซ็คธนาคาร ก. ส่งจ่ายให้แก่องค์กรหนึ่งภายหลัง จำเลยได้นำเงินจำนวนดังกล่าวกลับเข้ามาในบัญชีเงินฝากของ

* ผู้ช่วยอธิการบดี และคณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

จำเลยเช่นเดิม โจทก์เห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการไม่ชอบ จึงได้ไปแจ้งความให้เจ้าพนักงานดำเนินคดีกับจำเลยในข้อหา ยักยอกทรัพย์สิน แต่ต่อมาพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้อง

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ในประเด็น สำคัญว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยฐานเป็นผู้ได้รับมอบหมาย ให้จัดการทรัพย์สินของผู้อื่น กระทำผิดหน้าที่ของตนด้วย ประการใด ๆ โดยทุจริตจนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินของผู้นั้นตามคำพิพากษา ของศาลชั้นต้นหรือไม่ โดยโจทก์ฎีกาว่าโจทก์เป็นผู้เสียหาย โดยตรงจากการกระทำของจำเลยที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ของโจทก์ เห็นว่า ตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนให้กู้ยืม เงินเพื่อการศึกษาว่าด้วยการดำเนินงาน หลักเกณฑ์ และวิธีการ กู้ยืมเงินกองทุนให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๓๓ กำหนดให้สถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษา เปิดบัญชีเงิน ฝากประเภทออมทรัพย์กับธนาคาร ก. โดยให้ใช้ชื่อบัญชีว่า “บัญชีกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของ (ระบุสถานศึกษา)” เพื่อใช้เป็นบัญชีรับโอนเงินค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง กับการศึกษาของนักเรียนหรือนักศึกษาที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ยืม จากโจทก์ จำเลยจึงมีฐานะเป็นตัวแทนของโจทก์ในกิจการที่ เกี่ยวข้องกับการให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของ โจทก์ โดยจำเลยเป็นผู้มีอำนาจเบิกถอนเงินจากบัญชีดังกล่าว ได้เพื่อใช้ในกิจการของโจทก์ดังกล่าวข้างต้น มิใช่เปิดบัญชีเพื่อ กิจการของจำเลยบัญชีพิเศษที่เปิดขึ้นแยกต่างหากจาก ธุรกรรมอื่นของโรงเรียน สถานศึกษาหรือสถาบันการศึกษา มิจุดประสงค์เพียงอย่างเดียวเพื่อรอนำไปชำระค่าเล่าเรียนและ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของนักเรียน หรือนักศึกษา ผู้ที่กู้ยืมเงินจากโจทก์เท่านั้น เมื่อโจทก์โอนเงินเข้าไปในบัญชี เป็นการโอนเงินมาตามจำนวนเงินที่นักเรียนหรือนักศึกษาขอ กู้ยืมจากโจทก์ แต่ยังไม่ถือเป็นการชำระค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่าย ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้กู้ยืม กรณีต้องถือว่าเงินในบัญชี ตั้งพักดังกล่าวตลอดจนดอกผลของเงินจำนวนนี้ (หากมี) ยังคง เป็นของโจทก์จนกว่าจะมีการดำเนินการดังกล่าวข้างต้นแล้ว เสร็จ ดังนั้น เมื่อจำเลยถอนเงินออกจากบัญชีตั้งพักหรือบัญชี เงินฝาก แล้วซื้อแคชเชียร์เช็คธนาคารให้แก่องค์กรหนึ่ง จึงเป็นการ นำเงินไปใช้ในกิจการอื่น อันเป็นการผิดวัตถุประสงค์ของโจทก์ ดังที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๑ โจทก์ย่อมเป็นผู้เสียหายโดยตรง มีอำนาจฟ้องจำเลย และการกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐาน เป็นผู้ได้รับมอบหมายให้จัดการทรัพย์สินของผู้อื่นกระทำผิด หน้าที่ของตนด้วยประการใด ๆ โดยทุจริต จนเป็นเหตุให้เกิด ความเสียหายแก่ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินของผู้นั้น แล้ว ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิพากษานั้น ไม่ต้องด้วยความเห็น ของศาลฎีกา ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้น อย่างไรก็ตาม แม้จำเลยจะ เบิกถอนเงินโจทก์ไปตามที่วินิจฉัยไว้ข้างต้น แต่จำเลยได้นำเงิน เข้าฝากในบัญชีคืนแก่โจทก์ครบถ้วนภายใน ๑๐ วัน นับเป็น ระยะเวลาอันสั้น ไม่น่าก่อให้เกิดความเสียหายมากนัก พฤติการณ์

ยังไม่ร้ายแรง จำเลยเป็นครูบาอาจารย์ก่อตั้งสถานศึกษา เคยดำรงตำแหน่งอธิการบดี นับเป็นผู้ที่อุดมประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติ จำเลยไม่เคยมีประวัติเสียหายใด หรือเคยต้อง โทษจำคุกมาก่อน สมควรรอการลงโทษจำคุกให้แก่จำเลยและ ลงโทษปรับจำเลยอีกสถานหนึ่ง

อนึ่ง ในระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา ได้มีพระราช บัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔ ให้ยกเลิกอัตราโทษในมาตรา ๓๕๓ และ ให้ใช้อัตราโทษใหม่แทน ปรากฏว่าโทษจำคุกตามกฎหมายเดิม และกฎหมายที่แก้ไขใหม่มีระวางโทษจำคุกเท่ากัน ส่วนโทษ ปรับตามกฎหมายที่แก้ไขใหม่จะมีระวางโทษปรับสูงกว่าโทษ ตามกฎหมายเดิม ต้องถือว่ากฎหมายที่แก้ไขใหม่ไม่เป็นคุณแก่ จำเลย จึงต้องใช้กฎหมายเดิม ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ขณะกระทำ ความผิดบังคับแก่จำเลย

พิพากษากลับว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา ๓๕๓ (เดิม) จำคุก ๓ ปี และปรับ ๖,๐๐๐ บาท ทางนำสืบของจำเลยเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุ บรรเทาโทษลดโทษให้หนึ่งในสามตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๒ ปี และปรับ ๔,๐๐๐ บาท โทษจำคุก ให้รอการลงโทษไว้ ๓ ปี นับแต่วันที่อ่านคำพิพากษาศาลฎีกา ให้จำเลยฟัง หากไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ ข้อหาอื่นให้ยก

ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้

กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (ก.ย.ศ.) มีวัตถุประสงค์เพื่อ การศึกษาอันเป็นกิจการของโจทก์ มิใช่เปิดบัญชีเพื่อกิจการของ จำเลย จึงต้องถือว่าเงินในบัญชีตั้งพักดังกล่าวตลอดจนดอกผล ของเงินจำนวนนี้ (หากมี) ยังคงเป็นของโจทก์จนกว่าจะมีการ ดำเนินการดังกล่าวแล้วเสร็จ การที่จำเลยถอนเงินออกจากบัญชี ตั้งพักหรือบัญชีเงินฝากธนาคาร ก. แล้วซื้อแคชเชียร์เช็ค ธนาคารให้แก่องค์กรหนึ่ง จึงเป็นการนำเงินไปใช้ในกิจการอื่น อัน เป็นการผิดวัตถุประสงค์ของโจทก์ตามพระราชบัญญัติกองทุน ให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๑ โจทก์ย่อมเป็น ผู้เสียหายโดยตรงมีอำนาจฟ้องจำเลย การกระทำของจำเลย เป็นความผิดฐานเป็นผู้ได้รับมอบหมายให้จัดการทรัพย์สินของ ผู้อื่นกระทำผิดหน้าที่ของตนด้วยประการใด ๆ โดยทุจริต จน เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ในลักษณะที่เป็น ทรัพย์สินของผู้นั้น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๓ (เดิม)

ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา ได้มีพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา โดยให้ใช้อัตราโทษใหม่ แทน ซึ่งโทษจำคุกตามกฎหมายเดิมและกฎหมายที่แก้ไขใหม่มี ระวางโทษจำคุกเท่ากัน ส่วนโทษปรับตามกฎหมายที่แก้ไขใหม่ จะมีระวางโทษปรับสูงกว่าโทษตามกฎหมายเดิม ต้องถือว่า กฎหมายที่แก้ไขใหม่ไม่เป็นคุณแก่จำเลย ต้องใช้กฎหมายเดิม ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ขณะกระทำความผิดบังคับแก่จำเลย

เปิด...ฎีกาเด่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๘๘๘/๒๕๕๙

ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๕, ๑๗๒ วรรคสอง,
๑๗๗ วรรคสาม, ๑๗๙ วรรคท้าย

รังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์*
มนต์ชัย ชนินทรลีลา**
ณัฐพงษ์ สมศักดิ์***

คดีก่อนเป็นเรื่องที่จำเลยที่ ๒ อ้างว่า จำเลยที่ ๒ ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทมาโดยการครอบครองที่ดินของผู้อื่นไว้โดยความสงบและเปิดเผย ด้วยเจตนาเป็นเจ้าของติดต่อกันเป็นเวลา ๑๐ ปี ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๘๒ แต่ฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๒ ในคดีนี้ เป็นเรื่องที่จำเลยที่ ๒ อ้างว่าที่ดินพิพาทเป็นของตนเอง ฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๒ คดีนี้ จึงมีค่าฟ้องเรื่องเดียวกันหรือเป็นฟ้องซ้อนกับคำร้องขอของจำเลยที่ ๒ ในคดีก่อน

ฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๒ ขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนการซื้อขายที่ดินพิพาทระหว่างโจทก์กับ จ. และ น. ให้โจทก์โอนที่ดินพิพาทและใส่ชื่อจำเลยที่ ๒ เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ หากโจทก์ไม่โอน ให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา หากจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ ๒ ไม่ได้ ให้โจทก์ใช้ราคาที่ดินพิพาทเป็นเงิน ๒,๒๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย นั้น แม้จะเป็นฟ้องแย้งที่เกี่ยวกับฟ้องขับไล่ของโจทก์ พอที่จะรวมการพิจารณาและชี้ขาดตัดสินเข้าด้วยกันได้ แต่การที่ศาลจะพิพากษาบังคับตามฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๒ ดังกล่าวจะต้องพิพากษาว่า จ. และ น. มิใช่ผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทที่แท้จริง อันเป็นการกระทบกระทั่งต่อสิทธิของบุคคลทั้งสองซึ่งเป็นบุคคลภายนอกคดี ซึ่งศาลไม่อาจบังคับให้ได้ เพราะคำพิพากษาของศาลไม่มีผลผูกพันบุคคลทั้งสองตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๕ ศาลชั้นต้นจึงชอบที่จะมีคำสั่งไม่รับฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๒ ดังกล่าวไว้พิจารณา

ข้อสังเกต ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดีนี้ เดิมจำเลยที่ ๒ ยื่นคำร้องขอต่อศาลชั้นต้นให้มีคำสั่งว่าจำเลยที่ ๒ ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทโดยการครอบครองปรปักษ์ และโจทก์ในคดีนี้ยื่นคำคัดค้านอ้างว่าโจทก์เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทโดยซื้อมาจากเจ้าของเดิม คดีดังกล่าวอยู่

ระหว่างการพิจารณา ต่อมาโจทก์ฟ้องขอให้ขับไล่จำเลยทั้งสามซึ่งเป็นผู้อาศัยให้ชนย้ายทรัพย์สินและบริวารออกจากสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินพิพาทซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์ เนื่องจากสิทธิอาศัยของจำเลยทั้งสามสิ้นสุดลงตามสัญญาเป็นคดีนี้ จำเลยที่ ๒ ยื่นคำให้การและฟ้องแย้งขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนการซื้อขายที่ดินระหว่างโจทก์กับ จ. และ น. ให้โจทก์โอนที่ดินพิพาทใส่ชื่อจำเลยที่ ๒ เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ หากไม่โอนให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา หากโอนไม่ได้ด้วยเหตุใด ๆ ให้โจทก์ใช้ราคาที่ดินพิพาทแทน ซึ่งตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวมีข้อพิจารณา ๓ ประเด็น คือ

ประเด็นแรก ฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๒ เป็นฟ้องซ้อนหรือไม่ ในคดีที่จำเลยที่ ๒ ยื่นคำร้องขอแสดงกรรมสิทธิ์โดยการครอบครองปรปักษ์ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๘๒ เมื่อโจทก์ยื่นคำคัดค้านเข้ามา จึงกลายเป็นคดีมีข้อพิพาทจำเลยที่ ๒ ผู้ร้องจึงอยู่ในฐานะโจทก์ ส่วนโจทก์ ผู้คัดค้านอยู่ในฐานะจำเลย เมื่อโจทก์มาฟ้องขับไล่จำเลยที่ ๒ เป็นคดีนี้ จำเลยที่ ๒ ให้การและฟ้องแย้ง คำฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๒ ซึ่งถือเป็นคำฟ้อง จำต้องพิจารณาว่าเป็นฟ้องซ้อนกับคำร้อง (คำฟ้อง) ขอบครอบครองปรปักษ์หรือไม่

เมื่อพิจารณาเนื้อหาแห่งคดีแล้ว ดูผิวเผินประหนึ่งว่าคดีที่จำเลยที่ ๒ ยื่นคำร้องขอครอบครองปรปักษ์กับที่ฟ้องแย้งขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนซื้อขายที่ดินโดยอ้างว่าที่ดินพิพาทเป็นของตนเองจะเป็นประเด็นเรื่องเดียวกัน นำจะเป็นฟ้องซ้อน แต่เมื่อพิเคราะห์ในเชิงลึกแล้วจะเห็นว่าคดีแรกมีประเด็นว่าจำเลยที่ ๒ ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทโดยการครอบครองปรปักษ์หรือไม่ ซึ่งโจทก์มีชื่อเป็นเจ้าของที่ดินพิพาทในทะเบียน ย่อมได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานว่าเป็นผู้มีสิทธิครอบครอง ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๗๓ เมื่อจำเลยกล่าวอ้างว่าได้กรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทโดย

* ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ (น.บ.ท. ๓๘)

** ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลแรงงานกลาง (น.บ.ท. ๔๒)

*** ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะชั้นต้นในศาลแขวงสมุทรปราการ (น.บ.ท. ๕๓)

การครอบครองปรปักษ์ จึงเป็นหน้าที่ของจำเลยที่ต้อง นำสืบหักล้างข้อสันนิษฐานของกฎหมายดังกล่าว (แนว คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๑๕๐/๒๕๕๘) ดังนั้น คดีแรกที่ดิน พินาทจึงยังเป็นของโจทก์อยู่ เพราะโจทก์ได้รับประโยชน์ จากข้อสันนิษฐานของกฎหมาย ส่วนคดีที่จำเลยที่ ๒ ฟ้อง แแย้ง จำเลยที่ ๒ กล่าวอ้างว่าที่ดินพิพาทเป็นของตนเอง โจทก์ไม่มีสิทธินำไปขายให้กับ จ. และ น. คดีมีประเด็นว่า ที่ดินพิพาทเป็นของโจทก์หรือจำเลยที่ ๒ จึงเห็นได้ว่า ประเด็นทั้งสองคดีมีข้อเท็จจริงเดียวกัน อันจะเป็นฟ้องซ้อน ซึ่งมีลักษณะทำนองเป็นการอ้างคนละเหตุ ดังเช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๔๔๑/๒๕๕๕ ที่ว่า คดีก่อนโจทก์ ฟ้องอ้างว่าได้กรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทโดยการครอบครอง ปรปักษ์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๘๒ อันมีลักษณะเป็นการ แยกกรรมสิทธิ์ คดียังไม่ถึงที่สุด โจทก์กลับมาฟ้องจำเลยเป็น คดีนี้ว่า ได้สิทธิครอบครองที่ดินพิพาทแปลงเดียวกันมาจากการซื้อขายโดยสละและส่งมอบการครอบครองที่ดินพิพาท ให้และตกลงจะแบ่งแยกให้ภายหลัง ประเด็นข้อพิพาทคดี ทั้งสองจึงแตกต่างกัน ฟ้องโจทก์คดีนี้จึงไม่เป็นฟ้องซ้อนกับ คดีก่อน หรือคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๙๑/๒๕๓๗ ที่ว่า ส่วนแรกโจทก์ฟ้องอ้างว่าได้กรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทด้วยการครอบครองปรปักษ์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๘๒ เป็นการ อ้างการได้กรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทโดยนิติเหตุ ส่วนส่วน หลังโจทก์อ้างว่าได้กรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทโดยซื้อมาจาก จำเลยที่ ๑ เป็นการอ้างการได้กรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทโดย ทางนิติกรรม ถึงแม้คำขอของโจทก์ทั้งสองส่วนจะขอให้ เปลี่ยนชื่อในโฉนดที่ดินเป็นของโจทก์เหมือนกัน ก็ถือไม่ได้ ว่าเป็นการยื่นฟ้องคดีในเรื่องเดียวกัน อันจะเป็นฟ้องซ้อน

ประเด็นที่สอง ฟ้องแย้งเกี่ยวข้องกับฟ้องเดิมพอที่จะรวมการพิจารณาและชี้ขาดตัดสินเข้าด้วยกันได้หรือไม่ ซึ่งหลักเรื่องฟ้องแย้ง นั้น ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑ (๓) ฟ้องแย้งถือเป็นคำฟ้องอย่างหนึ่ง การบรรยายฟ้องแย้ง จะต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๗๒ วรรคสอง และต้องบรรยาย ให้เห็นว่าโจทก์ได้โต้แย้งสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายของ จำเลยอย่างไร ตามมาตรา ๕๕ ทั้งต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้อง กับคำฟ้องเดิมพอที่จะรวมการพิจารณาและชี้ขาดตัดสินเข้า ด้วยกันได้ตามมาตรา ๑๗๗ วรรคสาม และมาตรา ๑๗๙ วรรคท้าย ประการสำคัญคำพิพากษาของศาลไม่มีผลผูกพัน บุคคลภายนอกหรือจะไปบังคับบุคคลภายนอกคดีไม่ได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๕

คดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้ขับไล่จำเลยทั้งสามออกจาก ที่ดินของโจทก์ อ้างว่าสิทธิอาศัยของจำเลยทั้งสามสิ้นสุดลง ตามสัญญา แต่จำเลยที่ ๒ ฟ้องแย้งว่าที่ดินเป็นของตน ขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนซื้อขายที่ดินพิพาทระหว่าง โจทก์กับ จ. และ น. จึงเห็นได้ว่าฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๒ เกี่ยวข้องกับฟ้องเดิมของโจทก์พอที่จะรวมการพิจารณา และชี้ขาดตัดสินเข้าด้วยกันได้ ตามแนวคำพิพากษาศาล ฎีกาที่ ๒๙๕๘/๒๕๓๘ ที่ว่า โจทก์ฟ้องขอให้ขับไล่จำเลยซึ่ง อาศัยอยู่ในที่พิพาทของโจทก์ จำเลยให้การและฟ้องแย้ง ว่าที่พิพาทเป็นของจำเลย โจทก์มิได้ฟ้องคดีภายในหนึ่งปี นับแต่ถูกแย่งการครอบครอง ขอให้บังคับโจทก์ไปจด ทะเบียนเปลี่ยนชื่อในหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ พินาทเป็นชื่อจำเลย หากไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำ พิพากษาเป็นการแสดงเจตนา ฟ้องแย้งของจำเลยจึงเป็น คำฟ้องที่มีค่าขอบังคับโจทก์โดยครบถ้วนแล้ว ส่วนจะบังคับ ตามฟ้องแย้งของจำเลยได้หรือไม่ ย่อมเป็นเรื่องที่ศาลจะ ต้องพิจารณาต่อไปในชั้นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาด ตัดสินคดี ฟ้องแย้งของจำเลยจึงเกี่ยวข้องกับฟ้องเดิมพอที่จะ รวมพิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีเข้าด้วยกันได้ แต่ในคดี นี้คำขอตามฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๒ มีผลกระทบต่อ จ. และ น. ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกคดีที่ไม่ได้ถูกฟ้องด้วย ฟ้องแย้ง ของจำเลยที่ ๒ จึงเป็นฟ้องแย้งที่ไม่อาจบังคับได้ตามแนว คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๕๕๗/๒๕๓๘ ที่ว่า โจทก์ฟ้องขับ ไล่จำเลยออกจากตึกแถวและที่ดินพิพาท จำเลยให้การต่อสู้ ว่า โจทก์ไม่ใช่เจ้าของตึกแถวและที่ดินพิพาท จึงไม่มีอำนาจ ฟ้อง และฟ้องแย้งขอให้ศาลพิพากษาว่าสัญญาซื้อขายที่ดิน พินาทระหว่างโจทก์กับ ศ. และ อ. เป็นโมฆะ โดย ศ. และ อ. รับซื้อฝากที่ดินพิพาทไว้จากจำเลย จำเลยไม่เคยขาย ที่ดินพิพาทให้โจทก์ โจทก์จึงไม่มีกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาท เป็นการต่อสู้ว่าจำเลยมีสิทธิที่ดินพิพาทดีกว่าโจทก์ เป็น ฟ้องแย้งที่เกี่ยวกับฟ้องเดิม แต่เมื่อมีผลกระทบต่อ ศ. และ อ. บุคคลภายนอกที่ไม่ได้เข้ามาเป็นคู่ความในคดี ด้วย จึงเป็นฟ้องแย้งที่ไม่อาจบังคับได้

ประเด็นที่สาม แนวทางกฎหมายที่แก้ข้อขัดข้อง ทางปฏิบัติ คดีลักษณะดังกล่าวหากมีบุคคลอื่นกระทำการ ได้แย้งสิทธิเรา แต่มิได้ถูกโจทก์ฟ้องเข้ามาด้วย ลำพังการ ฟ้องแย้งไม่อาจอาศัยคำขอท้ายฟ้องไปบังคับกับบุคคลอื่น ได้ เพราะคำพิพากษาไม่มีผลผูกพันบุคคลภายนอก ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๕ หากมีคำขอบังคับเข้าไปในฟ้อง แแย้ง ผลที่ออกมาก็จะเหมือนกับคดีนี้ คือศาลไม่รับคำฟ้อง

แย้ง เพราะถือเป็นฟ้องแย้งที่ไม่อาจบังคับได้ การดำเนินคดีในลักษณะดังกล่าวจึงเห็นได้ว่าเกิดจากขาดองค์ความรู้ทางกฎหมายของทนายความ อันอาจนำมาซึ่งความเสียหายในทางคดีแก่คู่ความได้ ซึ่งทางปฏิบัติการแก้ไขข้อขัดข้องอาจทำได้ ๒ กรณี คือ

กรณีแรก ยื่นคำร้องขอให้บุคคลภายนอกเข้ามาเป็นคู่ความฝ่ายที่สามตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๕๗ (๓) ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๑๓๖/๒๕๕๘ โจทก์ฟ้องว่า จำเลยทำสัญญาประนีประนอมยอมความนอกศาลกับโจทก์ บริษัท จ. อ. และ ข. แต่จำเลยผิดสัญญา จึงฟ้องขอให้จำเลยชำระเงินแก่โจทก์ จำเลยให้การและฟ้องแย้งว่า ฝ่ายโจทก์ซึ่งรวมถึงบริษัท จ. อ. และ ข. เป็นฝ่ายผิดสัญญา และขอให้โจทก์ บริษัท จ. อ. และ ข. ร่วมกันชำระเงินค่าเสียหายจากการผิดสัญญาให้แก่จำเลย ฟ้องแย้งของจำเลยย่อมก่อให้เกิดประเด็นข้อพิพาทว่า ฝ่ายโจทก์หรือจำเลยเป็นฝ่ายผิดสัญญา ฟ้องแย้งของจำเลยจึงเกี่ยวข้องกับค่าฟ้องเดิมพอที่จะรวมการพิจารณาและชี้ขาดตัดสินเข้าด้วยกันได้ จึงควรรับฟ้องแย้งของจำเลยเพื่อรวมพิจารณาและพิพากษาเข้าด้วยกันกับค่าฟ้องโจทก์ และเมื่อตามฟ้องแย้งจำเลยขอให้โจทก์ บริษัท จ. อ. และ ข. ซึ่งร่วมกับโจทก์ทำสัญญากับจำเลยร่วมกันใช้ค่าเสียหายแก่จำเลย จึงเห็นสมควรที่จะเรียกบุคคลดังกล่าวเข้ามาเป็นคู่ความในคดีร่วมกับโจทก์ตามคำร้องของจำเลย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๖๓๒/๒๕๕๔ โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยทั้งสองออกจากที่ดินและบ้านพิพาท จำเลยทั้งสองให้การว่า โจทก์ไม่ใช่เจ้าของที่ดินและบ้านพิพาท แต่รับโอนที่ดินพร้อมบ้านพิพาทมาจากจำเลยร่วมโดยไม่สุจริต เนื่องจากจำเลยที่ ๑ เป็นคู่สัญญาจะซื้อจะขายที่ดินและบ้านพิพาทกับจำเลยร่วมอยู่ในฐานะจดทะเบียนโอนได้ก่อนการทำนิติกรรมระหว่างโจทก์กับจำเลยร่วมเป็นการฉ้อฉลทำให้จำเลยทั้งสองเสียเปรียบ ฟ้องแย้งของจำเลยทั้งสองเป็นการต่อสู้ว่า จำเลยทั้งสองมีสิทธิในที่ดินและบ้านพิพาทดีกว่าโจทก์ จึงเป็นฟ้องแย้งที่เกี่ยวกับฟ้องเดิม ส่วนฟ้องแย้งของจำเลยทั้งสองที่ขอให้ศาลเพิกถอนนิติกรรมการซื้อขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างระหว่างโจทก์กับจำเลยร่วมซึ่งเป็นบุคคลภายนอกและให้จำเลยร่วมโอนที่ดินพิพาทแก่จำเลยทั้งสองนั้น จำเลยทั้งสองได้ยื่นคำร้องขอให้เรียกจำเลยร่วมเข้ามาเป็นคู่ความในคดีเพื่อการใช้สิทธิไล่เบียดหรือเพื่อใช้ค่าทดแทนตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๕๗ (๓) (ก) โดยอ้างว่าได้ทำ

สัญญาจะซื้อขายที่ดินพร้อมบ้านพิพาทกับจำเลยร่วมอยู่ก่อน แต่โจทก์กับจำเลยร่วม ร่วมกันฉ้อฉลทำให้จำเลยทั้งสองเสียหาย จึงมีเหตุสมควรที่จะเรียกจำเลยร่วมเข้ามาในคดีตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๕๗ (๓) (ก) และถือว่าจำเลยร่วมเป็นคู่ความฝ่ายที่สาม ซึ่ง ป.วิ.พ. มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่งบัญญัติให้ผู้ร้องสอดที่เข้ามาตามมาตราดังกล่าว มีสิทธิเสมือนหนึ่งว่าตนได้ฟ้องหรือถูกฟ้องเป็นคดีเรื่องใหม่ จำเลยร่วมจึงเป็นคู่ความในคดีที่จำเลยทั้งสองสามารถฟ้องแย้งและถูกบังคับคดีได้ หากใช้จำเลยร่วมเป็นคู่ความฝ่ายเดียวกับจำเลยทั้งสองและไม่อาจถูกฟ้องแย้งไม่ (และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๙๙๔/๒๕๕๔)

แต่กรณีนี้ฟังตระหนักว่า หากศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกฟ้องแย้งและยกคำร้องขอให้เรียกบุคคลภายนอกเข้ามาในคดีด้วย การยื่นอุทธรณ์คำสั่ง ก็จะต้องยื่นอุทธรณ์ทั้งสองเรื่อง หากยื่นอุทธรณ์เฉพาะคำสั่งที่ศาลยกคำร้องขอหมายเรียกบุคคลภายนอกเข้ามาในคดี โดยมีได้อุทธรณ์คำสั่งที่ยกฟ้องแย้งในส่วนที่บังคับเอาบุคคลภายนอก ก็จะไม่ทำให้คดีไม่มีประโยชน์ที่จะพิจารณาต่อไป และเมื่อคำสั่งศาลดังกล่าวถึงที่สุดไปแล้ว จำเลยจะยกขึ้นฎีกาไม่ได้ ต้องห้ามมิให้ฎีกาตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔๙ วรรคหนึ่ง (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๐๙/๒๕๕๐)

กรณีที่สอง ให้บุคคลภายนอกร้องสอดเข้ามาในฐานะคู่ความฝ่ายที่สาม เพื่อยังให้ได้รับความรับรอง ค้ำครองหรือบังคับตามสิทธิของตนที่มีอยู่ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๕๗ (๑) โดยมีสิทธิเสมือนหนึ่งว่าตนได้ฟ้องหรือถูกฟ้องเป็นคดีเรื่องใหม่ตามมาตรา ๕๘ (๑) (๓) และถือว่าผู้ร้องสอดได้ถูกโจทก์ฟ้องเป็นจำเลยร่วมกับจำเลยด้วย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๙๖๕/๒๕๕๐) การที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๑ พิพากษาว่าที่พิพาทเป็นของโจทก์และมีคำสั่งให้ขับไล่จำเลย แม้ฟ้องโจทก์จะมีได้ฟ้องผู้ร้องสอดก็ตาม คำสั่งให้ขับไล่ย่อมใช้บังคับแก่ผู้ร้องสอดได้ตาม มาตรา ๑๔๒ (๑) หากใช้เกินค่าขอไม่ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๐๙๑/๒๕๕๒)

จากแนวคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าว นอกจากจะมีประเด็นปัญหาที่ต้องขบคิดทำความเข้าใจในเงื่อนไขของกฎหมายเรื่องฟ้องซ้อนและฟ้องแย้งแล้ว ผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมาย โดยเฉพาะทนายความจะต้องมีองค์ความรู้ในเรื่องร้องสอดด้วย เพื่อเป็นการหาทางออกและรักษาผลประโยชน์ของลูกค้า มิฉะนั้นแล้ว อาจทำให้รูปคดีของลูกค้าได้รับความเสียหายจากความไม่รู้หรือขาดทักษะในการใช้กฎหมายดังเช่นคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้

Legal Practice: Build a Bridge or Die

ในวารสาร ASIAN JURIST ฉบับเดือนตุลาคม ๒๕๖๐ (October 2017) มีบทความหนึ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพกฎหมาย (Legal Practice) หน้า ๖๕ - ๖๙ ชื่อหัวเรื่องว่า “จงสร้างสะพานหรือตายไปซะ” (“Build a bridge or die”) เขียนโดย Professor Frank H. Wu, Distinguished Professor at the University of California Hastings College of Law in San Francisco โดยมีประโยคอธิบายขยายความเพิ่มว่า The world as we know it is changing, and lawyers must learn to adapt and adapt quickly - in order to survive the coming reality. (โลกอย่างที่เรารู้จัก มันกำลังเปลี่ยนแปลง และนักกฎหมายต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัว และต้องสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว เพื่อให้มีชีวิตอยู่รอดจากความเป็นจริงที่ใกล้จะมาถึง)

ผู้เขียนขอเริ่มอธิบายตั้งแต่ชื่อวารสาร คำว่า “Jurist” แปลว่า n. 1. a person versed in the science of law, esp. Roman or civil law 2. a writer on legal subjects 3. a student or graduate of law 4. (in the US) a lawyer ซึ่งแปลทั่วไปได้ว่า นักกฎหมาย แต่หากแปลให้ลึกซึ้งแปลได้ว่า บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์ทางด้านกฎหมาย คำว่า “adapt” (used without object) แปลว่า to adjust oneself to different conditions, environment, etc. (การปรับตัวต่อเงื่อนไขหรือสิ่งแวดล้อมที่แตกต่าง) : to adapt easily to all circumstances (ปรับตัวอย่างง่ายในทุกสถานการณ์) คำว่า “survive” (used with object) แปลว่า to endure or live through (an affliction, adversity, misery, etc.) (การอดทนหรือสามารถใช้ชีวิตผ่านสิ่งไม่ดีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น) : She has survived two divorces. (เธอสามารถมีชีวิตอยู่ต่อไปได้แม้จะผ่านการหย่าร้างมาสองครั้ง)

This essay introduces three arguments about how professionals can succeed, not only for themselves but also in promoting principles that can

span the Pacific Ocean (บทความนี้จะได้อภิปรายถึงวิธีการที่ผู้ประกอบการวิชาชีพ (กฎหมาย) จะสามารถประสบความสำเร็จได้ ซึ่งจะได้ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการวิชาชีพเท่านั้น แต่ยังเป็นการส่งเสริมหลักการต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมภูมิภาคมหาสมุทรแปซิฟิก). First, the business of law is changing as technology and “big data” enable clients to demand that services be provided as if they were a commodity (หนึ่งธุรกิจการประกอบอาชีพเกี่ยวกับกฎหมาย กำลังเปลี่ยนแปลงเนื่องจากเทคโนโลยีและ “ข้อมูลขนาดใหญ่” ทำให้ลูกค้าเรียกร้องที่จะได้รับการประหนึ่งว่าเป็นการซื้อขายสินค้าชนิดหนึ่ง). Second, planning and the processes of dispute resolution favor predictability and efficiency (สอง การวางแผนและกระบวนการระงับข้อพิพาทต้องการการคาดการณ์ได้และควรมีประสิทธิภาพ). Third, our ability to adapt will determine how effective we are in a competitive marketplace (สาม ความสามารถในการปรับตัวจะเป็นตัวกำหนดควมมีประสิทธิภาพของเราในตลาดที่มีการแข่งขัน).

คำว่า “argument” แปลว่า a discussion involving differing points of view; debate (การอภิปราย/การถกเถียงเกี่ยวกับความคิดเห็น/มุมมองที่แตกต่างกัน; การโต้แย้ง): They were deeply involved in an argument about inflation (พวกเขากำลังติดพันกันอย่างมากในการอภิปรายเกี่ยวกับอัตราเงินเฟ้อ) คำว่า “span” แปลว่า 1. to extend over or across (a section of land, a river, etc.) (ข้าม (ส่วนใดส่วนหนึ่งของพื้นดินหรือแม่น้ำ)) 2. to extend or reach over (space or time) (มีระยะทางหรือกินเวลา): a memory that spans 90 years (ความทรงจำที่ยาวนานกว่า ๙๐ ปี).

* ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา น.บ. (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย น.บ.ท. LL.M. New York University LL.M. The University of Chicago (ทุน ก.พ. ตามความต้องการของกรมบังคับคดี ๒๕๕๖) J.S.D. University of Illinois (ทุนสำนักงานศาลยุติธรรม ๒๕๕๓) (คำแปลและตัวอย่างประโยคภาษาอังกฤษจาก www.dictionary.com)

การขึ้นเงินเดือนให้ลูกจ้าง ทางออกคือกฎหมาย หรือการใช้ข้อสัญญา สำหรับประเทศไทย

ผศ.นพดล ปรกรณ์นิติ*

การเรียกร้องขอให้ขึ้นอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในทุก ๆ ปี ของลูกจ้างคือคำถามที่ที่น่าสนใจสำหรับลูกจ้าง ซึ่งคงมิได้หมายถึงลูกจ้างที่ทำงานให้นายจ้างในประเทศไทยเพียงอย่างเดียวแต่รวมถึงลูกจ้างที่ทำงานให้นายจ้างของประเทศอื่น ๆ ในโลกนี้ด้วย

ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๘ บัญญัติว่า “ให้มีคณะกรรมการค่าจ้าง ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนฝ่ายรัฐบาลสี่คน ผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายลูกจ้างฝ่ายละห้าคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นกรรมการและข้าราชการกระทรวงแรงงาน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นเลขาธิการ

หลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายลูกจ้างตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด”

โดยที่คณะกรรมการค่าจ้าง มีอำนาจหน้าที่ ที่สำคัญข้อหนึ่งในมาตรา ๗๙ อันบัญญัติว่า

(๓) กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

(๔) กำหนดอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ

อันที่จริงแล้ว เรื่องราวของสัญญาจ้างแรงงานระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือแม้กระทั่งรวมถึงกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ด้วยนั้น ในมุมมองของนักวิชาการคนหนึ่งเห็นว่าจริง ๆ แล้วก็เป็นเรื่องของเอกชนกับเอกชน อันมีฐานะเท่าเทียมกัน (เพียงแคในทางนิตินัย) แต่ทำไมบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ยังคงกำหนดให้ต้องตั้งคณะกรรมการไตรภาคี อันประกอบด้วยปลัดกระทรวง และผู้แทนฝ่ายรัฐบาลมากำหนดค่าจ้างขั้นต่ำ ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง ในเมื่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ยังคงถือหลักเรื่องทฤษฎีเสรีภาพในการทำสัญญา (Freedom of Contract) หรือหลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งการแสดงเจตนา อีกทั้งพวกเรา นักกฎหมายหลายคน ก็ยังคงอาจเชื่อตามทฤษฎี และแนวความคิดนี้ได้รำเรียนมา

คำตอบ ก็เพราะอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจและ

สังคมที่ไม่เท่าเทียมกัน ระหว่างฝ่ายนายจ้าง และฝ่ายลูกจ้าง จึงจำเป็นต้องมีคนกลางมาช่วยกำหนด อัตราค่าจ้างที่สมเหตุสมผล แต่ไม่ว่าจะกำหนดที่อัตราเท่าไรก็ตาม สำหรับนายจ้าง คนที่ต้องจ่ายเงินค่าจ้าง บางคนอาจต้องการจ่ายเงินส่วนนี้ให้น้อยที่สุด เพราะถ้ามีรายจ่ายได้น้อยที่สุด นั่นก็คือกำไรสูงสุดที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการพึงปรารถนามากที่สุดนั่นเอง

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๙๐ บัญญัติว่า “เมื่อประกาศกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำหรืออัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือมีผลใช้บังคับแล้ว ห้ามมิให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างน้อยกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำหรืออัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือที่กำหนด”

นักกฎหมายบางท่าน อาจมีความเห็นแย้งหรือมองต่างมุมว่าการประกาศกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ไม่ใช่การแทรกแซง เพราะใช้ดุลพินิจในการเล่นคำ กับคำว่าขั้นต่ำ ซึ่งนายจ้างเขาอาจกำหนดสูงกว่านั้นก็ได้ แต่สำหรับความเห็นผู้เขียนแล้ว การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ คือการแทรกแซงจากภาครัฐ โดยผ่านกฎหมายคุ้มครองแรงงานอยู่แล้ว ดังเห็นได้จากถ้อยคำในมาตรา ๙๐ ที่ใช้คำว่า “ห้าม”

เนื่องจากอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ฝ่ายลูกจ้างมักมีการเรียกร้อง ให้ปรับขึ้นทุกปี จึงอาจตั้งเป็นข้อสันนิษฐานได้ว่าไม่จำเป็นต้องเขียนบทบัญญัติว่าด้วย การขึ้นเงินเดือนลูกจ้างไว้ในกฎหมายคุ้มครองแรงงาน โดยใช้วิธีการปล่อยให้ไปตามกลไกตลาดแรงงาน อีกทั้งที่ผ่านมาในอดีต การขึ้นเงินเดือนตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกา ก็ได้ถูกตีความให้เป็นส่วนหนึ่งของสภาพการจ้างด้วยอยู่แล้ว จึงควรปล่อยให้ไปตามกลไกของตลาดจ้างแรงงาน ก็อาจพอให้เหตุผลในทำนองนี้ได้

แต่เมื่อไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะ สำหรับลูกจ้างบริษัทเอกชน ในเรื่องการขึ้นเงินเดือน ก็อาจต้องพิจารณาศึกษาจากข้อบังคับการทำงาน หรือหลักเกณฑ์การขึ้นเงินเดือน ของแต่ละสถานประกอบการที่ได้ประกาศให้ลูกจ้างในสถานประกอบการของตนทราบ ซึ่งน่าจะถือว่าหลักเกณฑ์การขึ้นเงินเดือน เป็นเงื่อนไขการจ้างหรือการ

* อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ทำงาน อันเป็นข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง^๑ ด้วย

ประเด็นที่น่าคิดก็คือ หากนายจ้าง อ้างเหตุด้วยสภาพเศรษฐกิจ ไม่ขึ้นเงินเดือน ให้ลูกจ้าง หรืออ้างเรื่องผลประกอบการ ที่มีรายได้ตกต่ำ หรือข้อเท็จจริงคือขาดทุนกำไร (คือกำไรน้อยไป) หรืออ้างเหตุ การทำงานของลูกจ้างที่ไม่มีประสิทธิภาพ ตามตัวบ่งชี้ หรือ KPI ที่นายจ้างกำหนดตามอำเภอใจแต่เพียงฝ่ายเดียว ลูกจ้างก็อาจมีสามทางเลือก คือ ๑. รับสภาพการณ์ตามที่นายจ้างพึงประสงค์ให้เป็น ๒. ลาออกหางานใหม่ ๓. พ้องศาลแรงงาน

สำหรับ ลูกจ้าง ในสถานประกอบการขนาดกลางและเล็ก หรือลูกจ้างโดยปกติทั่วไป หากแม้ไม่ได้รับความเป็นธรรม การจะหวังให้ลูกจ้าง รู้จักรักษาสิทธิของตนโดยไปเรียกร้องตามวิธีการในกฎหมายแรงงานสัมพันธ์ ก็ยังเป็นไปไม่ได้ และยากยิ่งเกินกำลังจึงอาจทำได้เพียงการเรียกร้องค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน

แต่สำหรับแรงงานมีฝีมือ แรงงานวิชาชีพซึ่งได้รับค่าจ้างมากกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำอยู่แล้ว ทางออกที่ดีอาจสามารถต่อรองข้อสัญญา กับนายจ้างได้ตั้งแต่วันแรกเข้าทำงานซึ่งก็คือ การกำหนดข้อสัญญาให้นายจ้างต้องขึ้นเงินเดือนทุกระยะเท่าใดและอัตราเท่าใด น่าจะเป็นทางออกของการแก้ไขปัญหาความไม่เป็นธรรมที่ลูกจ้างได้รับจากการไม่ขึ้นเงินเดือนได้ อย่างไรก็ตาม ลูกจ้างก็ต้องมีผลงานอันสมควรได้รับการประเมินเพื่อขึ้นเงินเดือนตาม KPI ที่นายจ้างกำหนดด้วย

สำหรับนายจ้างบางคนจริง ๆ อาจใช้ช่องทางการกำหนด KPI ให้สูงมาก ทั้ง ๆ ที่ รู้ว่าลูกจ้างทำไม่ได้ เพื่อหลบเลี่ยงการขึ้นเงินเดือนให้ลูกจ้าง แม้รู้ว่าลูกจ้างจะมีผลงานที่ดีพอใช้แล้วก็ตามที่

จากการศึกษาค้นคว้า คำพิพากษาศาลฎีกามีประเด็นที่น่าพิจารณาศึกษา อันปรากฏในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๕๙๐/๒๕๑๙ ความตอนหนึ่งระบุว่า

“... แม้ตามสัญญาแรงงานระหว่างโจทก์กับลูกจ้างมิได้มีข้อสัญญาไว้ว่าโจทก์จะต้องขึ้นเงินเดือนให้แก่ลูกจ้าง

ทุกระยะเท่าใดและอัตราเท่าใด ก็มีได้หมายความว่า จะมีการเปลี่ยนแปลงค่าจ้างไม่ได้...”

นายจ้าง จะอ้างสัญญาจ้างแรงงานว่า ไม่มีข้อสัญญากำหนดให้ขึ้นเงินเดือนก็เปลี่ยนแปลงค่าจ้างไม่ได้ คงจะอ้างไม่ได้กระมังครับ

ท้ายสุดนี้ นักกฎหมายบางท่าน อาจมีความเห็นแย้งหรือมองต่างมุมว่า สถานประกอบการที่ดี ผู้ประกอบการย่อมอยากรักษาลูกจ้างที่เก่งไว้ เขาย่อมต้องขึ้นเงินเดือนตามทฤษฎีการบริหารงานบุคคลอยู่แล้วก็เห็นด้วยครับ แต่ลูกจ้างความสามารถแบบธรรมดาตามสถานประกอบการทั่ว ๆ ไป ที่นายจ้างมีอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจที่ดีกว่า คนกลุ่มนี้ควรจะใช้วิธีการทางกฎหมาย โดยการออกกฎหมายบังคับให้นายจ้างต้องขึ้นเงินเดือน หรือเพียงแค่ออาศัยอำนาจต่อรองตอนทำสัญญาจ้างแรงงาน กำหนดข้อสัญญาขึ้นเงินเดือนไว้ ก็เพียงพอแล้วหรือไม่ นั่น คงต้องพิจารณาในประเด็นสำคัญข้อแรกว่า ลูกจ้างแบบธรรมดาโดยทั่วไป มีอำนาจต่อรองเท่าเทียมกับนายจ้างจริงหรืออำนาจต่อรองข้อสัญญากับนายจ้าง ได้จริงหรือไม่

ตัวอย่างจากกฎหมายคุ้มครองแรงงาน มาตรา ๑๔/๑ บัญญัติว่า “สัญญาจ้างระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน ระเบียบ หรือคำสั่งของนายจ้างที่ทำให้ นายจ้างได้เปรียบลูกจ้างเกินสมควร ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้สัญญาจ้าง ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน ระเบียบ หรือคำสั่งนั้นมีผลใช้บังคับเพียงเท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณี” ส่วนใครจะได้เปรียบใครระหว่างฝ่ายนายจ้างกับฝ่ายลูกจ้าง บทบัญญัติแห่งกฎหมาย ในมาตรานี้ น่าจะเป็นบทสะท้อนของคำตอบที่ว่าเท่าเทียมหรือไม่เท่าเทียมกันจริง พอได้บางส่วน

ฉะนั้น อะไรคือทางออกที่ดีสำหรับสังคมไทย คงเป็นเรื่องที่ต้องคิดและพิจารณาศึกษาในแง่ของประเด็นข้อกฎหมายคุ้มครองแรงงาน กฎหมายแรงงานสัมพันธ์ หรือกฎหมายว่าด้วยสัญญาเฉพาะเรื่องการขึ้นเงินเดือนของลูกจ้างกันต่อไป

^๑ พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๑๑ ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างอย่างน้อยต้องมีข้อความ ดังต่อไปนี้

- (๑) เงื่อนไขการจ้างหรือการทำงาน
- (๒) กำหนดวันและเวลาทำงาน
- (๓) ค่าจ้าง
- (๔) สวัสดิการ
- (๕) การเลิกจ้าง
- (๖) การยื่นเรื่องราวร้องทุกข์ของลูกจ้าง
- (๗) การแก้ไขเพิ่มเติมหรือการต่ออายุข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง

ข้อสอบพร้อมธงคำตอบในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ
ในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๕๘

วิชากฎหมายพยานหลักฐาน กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครอง กฎหมายองค์การอัยการและ
พนักงานอัยการ กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาคดีความอาญาในศาลแขวง
หรือกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว
หรือกฎหมายวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค กฎหมายล้มละลาย หรือกฎหมายภาษีอากร
หรือกฎหมายแรงงาน กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา หรือกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ
วันเสาร์ที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๘

คำถาม ๘ ข้อรวม ๘๐ คะแนนเวลาตอบ ๓ ชั่วโมง ๒๐ นาที (๑๔.๐๐ - ๑๗.๒๐ นาฬิกา)
ให้ยกเหตุผลประกอบคำตอบด้วย

ต่อจากฉบับที่แล้ว

ข้อ ๗ ให้เลือกทำข้อ (ก) หรือข้อ (ข) หรือ
ข้อ (ค) ต่อไปนี้ เพียงหนึ่งข้อ

(ก) นายสินประกอบธุรกิจรับเหมาก่อสร้างได้ตกลง
เช่าซื้อรถบรรทุก ๑ คัน จากบริษัท รุ่งเรือง จำกัด ราคา
๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท ต่อมาธุรกิจของนายสินประสบภาวะ
ขาดทุน และถูกนายเลิศเจ้าหนี้รายหนึ่งฟ้องให้เป็นบุคคล
ล้มละลาย ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด นายสอน
บิดาของนายสินทราบเรื่องจึงมอบเงินสดให้นายสิน
๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อนายสินชำระหนี้ แต่นายสิน
นำไปใช้จ่ายจนหมด นอกจากนี้ นายสินยังได้ไปทำสัญญา
ซื้อขายปลาทะเลกับนายรวย โดยใช้รถบรรทุกที่เช่าซื้อจาก
บริษัท รุ่งเรือง จำกัด ขนส่งปลาแก่ลูกค้า แต่กิจการขาดทุน
นายสินยังเป็นหนี้ค่าปลาทะเลกับนายรวยอีกจำนวน
๕๐๐,๐๐๐ บาท นายรวยยื่นขอรับชำระหนี้เมื่อพ้นกำหนด
ระยะเวลา ส่วนบริษัท รุ่งเรือง จำกัด ไม่ได้ยื่นขอรับชำระ
หนี้ นายสินได้ยื่นขอประนอมหนี้โดยขอชำระหนี้ร้อยละ ๔๐
แต่ที่ประชุมเจ้าหนี้มีมติไม่ยอมรับคำขอประนอมหนี้
ดังกล่าว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงรายงานต่อศาล
ล้มละลายกลางให้มีคำพิพากษาให้นายสินเป็นบุคคลล้ม
ละลาย

ให้วินิจฉัยว่า

(๑) บริษัท รุ่งเรือง จำกัด จะฟ้องนายสินต่อศาลแพ่ง
เพื่อเรียกคืนรถยนต์บรรทุกได้หรือไม่

(๒) หากศาลล้มละลายกลางเห็นว่านายสินไม่ควร
ถูกพิพากษาให้ล้มละลาย จึงมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลาย
บริษัท รุ่งเรือง จำกัด จะนำมูลหนี้ค่าเสียหายจากการเช่าซื้อ

รถบรรทุกเป็นเงิน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท มาฟ้องนายสินให้เป็น
บุคคลล้มละลายอีกได้หรือไม่ และนายรวยจะฟ้องนายสิน
เพื่อเรียกค่าปลาทะเลที่ค้างชำระจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท
ต่อศาลแพ่งได้หรือไม่

(๓) หากศาลล้มละลายกลางเห็นชอบตามรายงาน
ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ก่อนศาลพิพากษา นายสิน
ขอประนอมหนี้อีกโดยแก้ไขจำนวนเงินที่จะชำระหนี้ต่อ
เจ้าหนี้ เป็นร้อยละ ๘๐ ที่ประชุมเจ้าหนี้มีมติพิเศษยอมรับ
คำขอประนอมหนี้ดังกล่าว ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งเห็น
ชอบด้วยคำขอประนอมหนี้และงดอ่านคำพิพากษาคำสั่ง
ศาลล้มละลายกลางชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบข้อ ๗ (ก)

(๑) แม้ภายหลังจากที่นายสินถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์
เด็ดขาดแล้วจะมีผลให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่เพียง
ผู้เดียวเป็นผู้มีอำนาจจัดการและจำหน่ายทรัพย์สินของลูก
หนี้ ฟ้องร้องหรือต่อสู้คดีใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้
ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา
๒๒ ก็ตาม แต่เมื่อบริษัท รุ่งเรือง จำกัด เจ้าของรถบรรทุก
ฟ้องให้นายสินคืนรถยนต์บรรทุกเท่านั้น โดยมีได้เรียกร้อง
ค่าเสียหายอื่นอีกจึงเป็นการขอให้บังคับให้นายสินชำระหนี้
ส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่งและเป็นการใช้สิทธิติดตามเอาทรัพย์สิน
คืน กรณีดังกล่าวมิใช่หนี้ซึ่งอาจขอรับชำระหนี้คดีล้มละลาย
ได้ บริษัท รุ่งเรือง จำกัด ย่อมมีอำนาจฟ้องนายสินเป็นจำเลย
ต่อศาลแพ่งได้ ไม่ต้องห้ามตามมาตรา ๒๖

(๒) การที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งยกเลิกการ

ล้มละลายของนายสินเพราะเห็นว่านายสินไม่ควรถูกพิพากษาให้ล้มละลาย เป็นกรณีตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา ๑๓๕ (๒) ไม่ทำให้นายสินหลุดพ้นจากหนี้สินดังที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓๖ แม้บริษัท รุ่งเรือง จำกัด จะไม่ได้ยื่นขอรับชำระหนี้ไว้ก็ตาม แต่ก็ยังคงมีสิทธิบังคับชำระหนี้ตามสิทธิที่มีอยู่ต่อไปเหมือนดังก่อนที่มีการฟ้องคดีล้มละลาย บริษัท รุ่งเรือง จำกัด จึงมีสิทธินำมูลหนี้ค่าเสียหายจากสัญญาเช่าซื้อรถยนต์บรรทุกจำนวน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท ที่นายสินค้างชำระมาฟ้องเป็นคดีล้มละลายได้ ส่วนหนี้ค่าปลาทะเล จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท เป็นหนี้ที่นายสินก่อขึ้นภายหลังจากที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว ซึ่งตามมาตรา ๒๔ กำหนดห้ามมิให้ลูกหนี้กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์หรือกิจการของตน โดยเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่เพียงผู้เดียวมีอำนาจจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ตามมาตรา ๒๒ นายสินย่อมไม่มีอำนาจทำสัญญาซื้อขายปลาทะเลดังกล่าว สัญญาซื้อขายปลาทะเลจึงตกเป็นโมฆะ นายรววยจึงฟ้องบังคับให้นายสินรับผิดชอบชำระค่าปลาทะเลไม่ได้

(๓) เมื่อนายสินได้ยื่นขอประนอมหนี้โดยขอชำระหนี้ร้อยละ ๔๐ แต่ที่ประชุมเจ้าหนี้มีมติไม่ยอมรับคำขอประนอมหนี้ดังกล่าว จึงเป็นการที่เจ้าหนี้ได้ลงมติในการประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรกไว้แล้ว ซึ่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา ๖๑ กำหนดให้ศาลต้องพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย มิได้กำหนดให้ศาลมีอำนาจมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นได้ หากนายสินจะขอประนอมหนี้ใหม่อีกก็ชอบที่จะเสนอขอประนอมหนี้ภายหลังเมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ล้มละลายแล้ว ดังนั้น การที่นายสินยื่นคำขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลายเข้ามาอีก ภายหลังจากที่ที่ประชุมเจ้าหนี้ได้ลงมติในการประชุมครั้งแรกไปแล้ว แม้ที่ประชุมเจ้าหนี้จะมีมติพิเศษยอมรับคำขอประนอมหนี้ดังกล่าว มติในคราวหลังมิใช่การมีมติเป็นครั้งแรก อีกทั้งกรณีที่นายสินขอประนอมหนี้โดยแก้ไขจำนวนเงินที่จะชำระหนี้ต่อเจ้าหนี้เป็นร้อยละ ๘๐ นั้น มิใช่เป็นการขอแก้ไขคำขอประนอมหนี้ในเวลาประชุมเจ้าหนี้ตามมาตรา ๔๗ เนื่องจากการยื่นคำขอเข้ามาอีกครั้งหลังจากที่ประชุมเจ้าหนี้มีมติไม่ให้ความเห็นชอบคำขอที่นายสินขอชำระหนี้ร้อยละ ๔๐ เสร็จสิ้นไปก่อนแล้ว คำสั่งศาลล้มละลายกลางที่เห็นชอบกับคำขอประนอมหนี้ของนายสินและงดอ่านคำพิพากษาจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(ข) (๑) บริษัท เอ จำกัด ซึ่งจดทะเบียนในประเทศไทย ได้สั่งซื้อยางพาราจากบริษัท บี จำกัด ซึ่งจดทะเบียนในประเทศสิงคโปร์ มิได้ประกอบกิจการในประเทศไทย ยังไม่มีการชำระราคาและส่งมอบสินค้ากันต่อมาบริษัท เอ จำกัด ได้ขายยางพาราดังกล่าวให้แก่บริษัท ซี จำกัด ซึ่งจดทะเบียนในประเทศมาเลเซีย โดยบริษัท ซี จำกัด ได้แจ้งให้บริษัท เอ จำกัด ส่งมอบสินค้ายางพาราไปยังลูกค้าของบริษัท ซี จำกัด ซึ่งจดทะเบียนที่ประเทศบราซิล บริษัท เอ จำกัด จึงแจ้งให้บริษัท บี จำกัด ส่งมอบยางพาราไปยังลูกค้าของบริษัท ซี จำกัด ที่ประเทศบราซิล

ให้วินิจฉัยว่า บริษัท เอ จำกัด ต้องหักภาษีจากเงินค่าสินค้ายางพาราที่สั่งซื้อจากบริษัท บี จำกัด เพื่อนำส่งกรมสรรพากรหรือไม่

(๒) ในปีภาษี ๒๕๕๗ บริษัท เขียว จำกัด ได้จ่ายเงินเดือนให้นายส้ม เดือนละ ๓๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเมื่อคำนวณตามมาตรา ๕๐ (๑) แห่งประมวลรัษฎากรแล้ว มีภาษีหัก ณ ที่จ่ายเดือนละ ๕๐๐ บาท แต่บริษัท เขียว จำกัด ไม่ได้หักภาษี ณ ที่จ่ายนำส่งกรมสรรพากรไว้ ต่อมาวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘ นายส้มได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด.๙๑) และชำระภาษีไว้ครบถ้วนแล้วจำนวน ๖,๐๐๐ บาท

ให้วินิจฉัยว่า บริษัท เขียว จำกัด ซึ่งเป็นผู้จ่ายเงินแต่ไม่ได้หักภาษี ณ ที่จ่ายนำส่งกรมสรรพากรได้ดังกล่าวจะมีความรับผิดชอบตามประมวลรัษฎากรในการชำระภาษีดังกล่าวหรือไม่

ธงคำตอบข้อ ๗ (ข)

(๑) บริษัท บี จำกัด เป็นนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ มิได้ประกอบกิจการในประเทศไทย แต่ได้รับเงินได้ในประเทศ จากการขายสินค้ายางพาราให้แก่บริษัท เอ จำกัด เมื่อเงินได้จากการขายยางพาราเป็นเงินได้จากการธุรกิจ หรือการพาณิชย์ จึงเข้าลักษณะเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา ๔๐ (๘) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งมีใช้การได้รับเงินได้พึงประเมินตามมาตรา ๔๐ (๒) (๓) (๔) (๕) หรือ (๖) ที่จ่ายจากหรือในประเทศไทยอันจะทำให้บริษัท บี จำกัด มีหน้าที่ต้องเสียภาษี และบริษัท เอ จำกัด ผู้จ่าย มีหน้าที่ต้องหักภาษีจากเงินได้พึงประเมิน ดังนั้น บริษัท เอ จำกัด ผู้จ่าย จึงไม่มีหน้าที่ต้องหักภาษีจากเงินได้พึงประเมินจากการขายสินค้ายางพาราดังกล่าวเพื่อนำส่งกรมสรรพากร ตามมาตรา ๗๐ แต่อย่างใด

(๒) เงินเดือนที่นายสัมพันธ์ได้รับเนื่องจากการจ้างแรงงาน เป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา ๔๐ (๑) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งบริษัท เขียว จำกัด ผู้จ่ายเงินได้ให้แก่ นายสัมพันธ์มีหน้าที่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่าย และนำส่งกรมสรรพากรทุกคราวที่มีการจ่ายเงินได้ ตามมาตรา ๕๐ (๑) การที่บริษัท เขียว จำกัด ไม่ได้หักภาษี ณ ที่จ่าย และนำเงินส่งกรมสรรพากร จึงต้องรับผิดชอบร่วมกับนายสัมพันธ์ผู้มิเงินได้ในการเสียภาษีที่ต้องชำระตามจำนวนเงินที่มีได้หักและนำส่งเดือนละ ๕๐๐ บาท รวม ๑๒ เดือน เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท ตามมาตรา ๕๕ อย่างไรก็ตาม เมื่อนายสัมพันธ์ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของเงินได้พึงประเมินซึ่งได้รับจากบริษัท เขียว จำกัด และชำระเงินภาษี จำนวน ๖,๐๐๐ บาท ไว้ครบถ้วนแล้ว บริษัท เขียว จำกัด จึงหลุดพ้นจากความรับผิดในหนี้ภาษีเฉพาะที่เป็นเงินภาษีหัก ณ ที่จ่าย ที่บริษัท เขียว จำกัด ต้องหักและนำส่งเท่านั้น แต่การที่ บริษัท เขียว จำกัด มิได้หักและนำเงินภาษี ณ ที่จ่ายส่งกรมสรรพากรภายในกำหนดเวลาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๐ (๑) บริษัท เขียว จำกัด จึงยังคงต้องรับผิดชอบเงินเพิ่มอีกร้อยละ ๑.๕ ต่อเดือน หรือเศษของเดือน ของเงินภาษีที่ต้องนำส่ง ตามมาตรา ๒๗ โดยการคำนวณเงินเพิ่มนั้น ให้เริ่มนับเมื่อพ้นกำหนดนำส่งภาษีจนถึงวันที่นายสัมพันธ์มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ ยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีครบถ้วนถูกต้องแล้ว

(ค) บริษัท ไพศาล จำกัด ประกอบกิจการซื้อขายแลกเปลี่ยนรถยนต์ โดยมีนายวุฒิเป็นลูกจ้างในตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายการเงินและบัญชี ได้รับค่าจ้างเป็นรายเดือนเดือนละ ๕๐,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๘ บริษัท ไพศาล จำกัด ได้ตรวจสอบพบว่านายวุฒิได้ยกยอกเงิน จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ของบริษัท ไพศาล จำกัด บริษัท ไพศาล จำกัด จึงมีคำสั่งลงโทษทางวินัยนายวุฒิเนื่องจากนายวุฒิไม่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์เที่ยงธรรม และไม่ประพฤติตนอยู่ในความสุจริต เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่บริษัท ไพศาล จำกัด ตามระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน โดยการตัดเงินเดือนของเดือนมิถุนายน ๒๕๕๘ ในอัตราร้อยละ ๑๐ นายวุฒิยื่นคำร้องต่อพนักงานตรวจแรงงาน กล่าวอ้างว่า บริษัท ไพศาล จำกัด นายจ้างไม่สามารถหักเงินเดือนค่าจ้างได้ ขอให้บริษัท ไพศาล จำกัด คืนเงินค่าจ้างที่หักไว้จำนวน ๕,๐๐๐ บาท พนักงานตรวจแรงงานมีคำสั่งว่า บริษัท ไพศาล จำกัด ไม่สามารถหักเงิน

เดือนค่าจ้างของนายวุฒิและให้คืนเงินค่าจ้างที่หักไว้ในวัน
ให้วินิจฉัยว่า คำสั่งพนักงานตรวจแรงงานถูกต้องหรือไม่
ธงคำตอบข้อ ๗ (ค)

การที่บริษัท ไพศาล จำกัด ตัดเงินเดือนนายวุฒิ เพราะเหตุยกยอกเงินของบริษัท ไพศาล จำกัด ซึ่งเป็นความผิดทางวินัย ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์เที่ยงธรรม และไม่ประพฤติตนอยู่ในความสุจริตทำให้เกิดความเสียหายแก่บริษัท ไพศาล จำกัด เป็นการลงโทษทางวินัยในการทำงานซึ่งได้กำหนดไว้ตามระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานของบริษัท ไพศาล จำกัด การตัดเงินเดือนดังกล่าวจึงไม่ใช่การหักค่าจ้างนายวุฒิตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗๖ แต่อย่างใด

เมื่อการตัดเงินเดือนดังกล่าวเป็นการลงโทษทางวินัยในการทำงาน มิใช่การหักค่าจ้าง คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย นายวุฒิจึงไม่สามารถยกมาตรา ๗๖ เป็นเหตุให้ตนเองไม่ต้องถูกตัดเงินเดือนได้ ดังนั้น คำสั่งของพนักงานตรวจแรงงานที่ว่า บริษัท ไพศาล จำกัด ไม่สามารถหักเงินเดือนค่าจ้างและให้คืนเงินค่าจ้างที่หักไว้วันนั้น จึงไม่ถูกต้อง

ข้อ ๘ ให้เลือกทำข้อ (ก) หรือ ข้อ (ข) ต่อไปนี้เพียงหนึ่งข้อ

(ก) เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๐ นายหนังได้สร้างภาพยนตร์เรื่อง “ไทรงาม” โดยนายหนังได้รับอนุญาตจากนางเพลงซึ่งเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์เพลง “สายตาของเธอ” ให้นำเพลงมาใช้ประกอบภาพยนตร์เรื่อง “ไทรงาม” ได้เท่านั้น นายหนังได้นำภาพยนตร์เรื่อง “ไทรงาม” ออกฉายในปีเดียวกัน ต่อมา นางเพลงได้ตกลงด้วยวาจาโอนลิขสิทธิ์ทั้งหมดในเพลง “สายตาของเธอ” ตลอดอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์ให้กับนางช่วง หลังจากนั้นในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ นางเพลงได้ถึงแก่ความตาย ต่อมาเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕ นายเด่นซึ่งเป็นเจ้าของหอพักแห่งหนึ่ง เห็นว่าภาพยนตร์เรื่อง “ไทรงาม” หมดอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์แล้ว จึงได้นำมาฉายให้กับผู้เข้าพักในหอพักของตนได้ชม และได้นำเพลง “สายตาของเธอ” ซึ่งประกอบอยู่ในภาพยนตร์เรื่อง “ไทรงาม” มาเรียบเรียงทำนองเพลงใหม่ และนำไปขายให้แก่บริษัทเพลงแห่งหนึ่ง

นายหนังและนางช่วงรู้ถึงการกระทำดังกล่าวของนายเด่น และเห็นว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในภาพยนตร์เรื่อง “ไทรงาม” และเพลง “สายตาของเธอ” จึงดำเนินคดีกับนายเด่นตามกฎหมาย

ให้วินิจฉัยว่า

(๑) การกระทำของนายเด่นเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ หรือไม่

(๒) นายหน่งและนางช่วงจะดำเนินคดีกับนายเด่นได้หรือไม่

ธงคำตอบข้อ ๘ (ก)

(๑) แม้งานภาพยนตร์เรื่อง “โทรงาม” เป็นงานที่ได้จัดทำขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ใช้บังคับ และมีชิ้นงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม พุทธศักราช ๒๔๗๔ แต่ภาพยนตร์เป็นงานที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ภาพยนตร์เรื่อง “โทรงาม” จึงได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามบทเฉพาะกาล มาตรา ๗๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว นายหน่งผู้สร้างภาพยนตร์เรื่อง “โทรงาม” จึงเป็นผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทงานภาพยนตร์ และเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานดังกล่าว ตามมาตรา ๔ และมาตรา ๖ ประกอบมาตรา ๗๘ วรรคสอง ซึ่งมีอายุการคุ้มครอง ๕๐ ปี นับแต่ได้สร้างสรรค์ หรือ ๕๐ ปี นับแต่ได้มีการโฆษณาครั้งแรก ภาพยนตร์เรื่อง “โทรงาม” ได้ออกฉายหรือโฆษณาเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ จึงได้รับการคุ้มครองลิขสิทธิ์จนถึง พ.ศ. ๒๕๕๐ ตามมาตรา ๒๑ เมื่ออายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ดังกล่าวได้สิ้นสุดลงแล้ว ภาพยนตร์เรื่อง “โทรงาม” จึงตกเป็นสมบัติสาธารณะซึ่งบุคคลใด ๆ สามารถนำมาใช้ได้ ดังนั้น การที่นายเด่นนำภาพยนตร์เรื่อง “โทรงาม” ซึ่งเป็นภาพยนตร์ที่สิ้นอายุการคุ้มครองแล้ว มาฉายให้ผู้เข้าพักในห้องพักของตนชม จึงไม่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

สำหรับเพลง “สายตาของเธอ” เป็นงานดนตรีกรรมที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม พุทธศักราช ๒๔๗๕ มาตรา ๔ จึงเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์อยู่แล้วตามพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าวในวันที่พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ใช้บังคับ ย่อมได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามบทเฉพาะกาลมาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ งานเพลง “สายตาของเธอ” ของนางเพลงเจ้าของลิขสิทธิ์ จึงได้รับความคุ้มครองตามมาตรา ๔ และมาตรา ๖ ประกอบมาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง เมื่อนางเพลงเจ้าของลิขสิทธิ์ถึงแก่ความตายในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ลิขสิทธิ์

ในงานดนตรีกรรมเพลง “สายตาของเธอ” จึงยังคงมีอยู่ต่อไปอีกเป็นเวลา ๕๐ ปี นับแต่ พ.ศ. ๒๕๒๐ จนถึง พ.ศ. ๒๕๗๐ เพลง “สายตาของเธอ” จึงยังอยู่ในอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามมาตรา ๑๙ แต่อย่างไรก็ตาม มาตรา ๔๒ ได้กำหนดข้อยกเว้นว่าในกรณีที่อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในภาพยนตร์ได้สิ้นสุดลงแล้ว มิให้ถือว่าการนำภาพยนตร์นั้นเผยแพร่ต่อสาธารณชนเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในดนตรีกรรมที่ใช้จัดทำภาพยนตร์นั้น ดังนั้น แม้งานดนตรีกรรมเพลง “สายตาของเธอ” ยังอยู่ในอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์ แต่เมื่อเป็นเพลงที่ใช้ประกอบภาพยนตร์เรื่อง “โทรงาม” ซึ่งอายุการคุ้มครองสิ้นสุดลงแล้ว การที่นายเด่นฉายภาพยนตร์เรื่อง “โทรงาม” ซึ่งมีเพลง “สายตาของเธอ” ประกอบอยู่ด้วย จึงไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์งานดนตรีกรรม และไม่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

(๒) การโอนลิขสิทธิ์ให้มีผลสมบูรณ์ตามกฎหมายนั้น ไม่สามารถทำด้วยวาจาได้ การที่นางเพลงเจ้าของลิขสิทธิ์ดนตรีกรรม เพลง “สายตาของเธอ” โอนลิขสิทธิ์เพลงดังกล่าวให้แก่นางช่วงด้วยวาจา ถือว่าไม่ได้ทำตามที่กฎหมายกำหนด จึงไม่สมบูรณ์ นางช่วงจึงมิใช่ผู้รับโอนลิขสิทธิ์โดยชอบด้วยกฎหมาย และมีใช่เจ้าของลิขสิทธิ์ในงานเพลงดังกล่าว ดังนั้น แม้นายเด่นนำเพลง “สายตาของเธอ” อันเป็นงานที่อยู่ในอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์มาเรียบเรียงทำนองเพลงใหม่ ซึ่งถือเป็นการดัดแปลงงานดนตรีกรรมโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๒๗(๑) และนำเพลงที่เรียบเรียงทำนองเพลงใหม่ไปขายให้แก่บริษัทเพลงแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อหากำไร อันเป็นความผิดตามมาตรา ๓๑ อีกด้วย แต่เมื่อนางช่วงมิใช่ผู้รับโอนลิขสิทธิ์โดยชอบด้วยกฎหมาย จึงมิใช่เจ้าของลิขสิทธิ์และไม่สามารถดำเนินคดีกับนายเด่นได้ และเมื่ออายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์เรื่อง “โทรงาม” ได้สิ้นสุดลงแล้ว ภาพยนตร์ดังกล่าวจึงตกเป็นสมบัติสาธารณะซึ่งบุคคลใด ๆ สามารถนำมาใช้ได้ ดังนั้น การที่นายเด่นนำภาพยนตร์เรื่อง “โทรงาม” ที่สิ้นอายุการคุ้มครองแล้ว มาฉายให้ผู้เข้าพักในห้องพักของตนชม จึงไม่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ นายหน่งจึงไม่สามารถดำเนินคดีกับนายเด่นได้เช่นกัน

มุมมองข่าว

สวัสดิ์ศิริรับ

สมาชิกจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาและผู้อ่านทุกท่าน

สัตยา อรุณธารี*

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภากำลังเปิดรับสมัครสอบ ภาค ๒ สมัยที่ ๗๐ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ ดังนี้

- รับสมัครสอบที่สำนักอบรมศึกษากฎหมายฯ วันที่ ๓ มกราคม - ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑
- รับสมัครสอบทางไปรษณีย์ วันที่ ๓ มกราคม - ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑
- รับสมัครสอบทาง Internet วันที่ ๓ มกราคม - ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

สถานที่สอบ ๒ แห่ง

- มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- มหาวิทยาลัยสยาม

วันเวลาสอบ ๑๔.๐๐ - ๑๘.๐๐ นาฬิกา

- วันอาทิตย์ที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๑ สอบข้อเขียนกลุ่มวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
- วันอาทิตย์ที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๑ สอบข้อเขียนกลุ่มวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

สำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา (ส.ช.น.) มีหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย ๒ ประเภท ดังนี้

๑. ให้คำแนะนำและปรึกษาปัญหากฎหมายแก่ประชาชนทั่วไป ที่มาขอคำแนะนำและคำปรึกษา การขอรับคำแนะนำและคำปรึกษานั้น สามารถกระทำได้ ๒ วิธี คือ มาขอรับคำปรึกษาด้วยตนเอง ณ สำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ซึ่งอยู่ในบริเวณอาคารของเนติบัณฑิตยสภาชั้น ๑ หรือทางโทรศัพท์ โดยสำนักงานฯ ได้จัดให้มีหมายเลขอาสาเพื่อทำหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาอยู่ประจำสำนักงานฯ ทุกวัน ในเวลาราชการ ซึ่งผู้ที่มาขอรับคำปรึกษาจะมาด้วยตนเองหรือทางโทรศัพท์ก็ได้ โดยไม่ต้องเสียค่าบริการใด ๆ และ

๒. ในกรณีที่ขอคำแนะนำและปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือในการดำเนินคดี รวมตลอดถึงการรับเป็นทนายความให้แก่ผู้ขอความช่วยเหลือ ที่มีฐานะยากจนและไม่ได้รับความเป็นธรรม ซึ่งตนเองไม่สามารถที่จะดำเนินคดีได้ ทั้งคดีแพ่งหรืออาญาหรือในเรื่องอื่นใดก็ตาม ผู้ขอความช่วยเหลือไม่ต้องเสียค่าจ้างทนายความหรือค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น เว้นแต่ค่าฤชาธรรมเนียมต่าง ๆ ที่จะต้องเสียให้แก่ศาลหรือทางราชการเท่านั้น เช่น ค่าขึ้นศาล ค่าคำร้อง คำขอ คำอ้างเอกสาร หรือส่งหนังสือค่าไต่ถามทนายความ ค่าตรวจพิสูจน์เอกสาร ค่าคัดสำเนาหรือค่าถ่ายเอกสาร เป็นต้น

สอบถามเพิ่มเติมที่ สำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา (ส.ช.น.) อาคารเนติบัณฑิตยสภา เลขที่ ๓๒/๒-๘ หมู่ที่ ๑๖ ถ.กาญจนาภิเษก แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โทร. ๐๒ ๘๘๗ ๖๘๐๑ - ๗ ต่อ ๑๐๔, ๑๐๘, ๑๐๙ หรือ ๐๒ ๘๘๗ ๖๘๑๑ โทรสาร. ๐๒ ๘๘๗ ๖๘๑๑

เวลาทำการ วันจันทร์ - วันศุกร์ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๘.๓๐ นาฬิกา วันเสาร์ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ นาฬิกา เว้นวันอาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์

* กรรมการอัยการผู้ทรงคุณวุฒิ, กรรมการเนติบัณฑิตยสภา, กรรมการอำนวยการอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา, อนุกรรมการวิชาการ, อนุกรรมการพิจารณามาตรฐานการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตฯ อาจารย์ผู้บรรยายวิชาวิธีพิจารณาความอาญา (ภาคคำ) สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา น.บ. (เกียรตินิยม) น.บ.ท., น.ม. นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขานิติศาสตร์ (มหาวิทยาลัยทักษิณ)

ข่าว เนติบัณฑิตยสภา

พิธีทำบุญตักบาตรข้าวสารอาหารแห้ง เนื่องในวันขึ้นปีใหม่ ๒๕๖๑

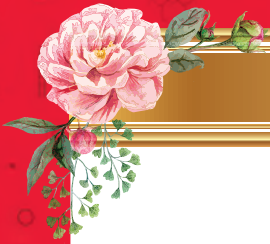
นายชีพ จุลมนต์ นายกเนติบัณฑิตยสภา เป็นประธาน
ในพิธีทำบุญตักบาตรข้าวสารอาหารแห้งพระสงฆ์จำนวน ๒๙ รูป
ณ บริเวณโถง ชั้น ๑ อาคารเนติบัณฑิตยสภา ในวันศุกร์ที่ ๒๒
ธันวาคม ๒๕๖๐ เพื่อความเป็นสิริมงคลกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม
เนื่องในวันขึ้นปีใหม่ ๒๕๖๑ โดยมีคณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภา
พนักงานเนติบัณฑิตยสภาและนักศึกษาสำนักอบรมศึกษา
กฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ร่วมทำบุญตักบาตรด้วย

ศึกษาดูงาน

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์ เลขานุการสำนักอบรมศึกษา
กฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา บรรยายความรู้ในการเรียน
เนติบัณฑิตแก่คณาจารย์และนักศึกษาจากสำนักวิชานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษย-
ศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และ
สาขาวิชานิติศาสตร์ ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ในโอกาสศึกษาดูงาน
ที่สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ณ ห้อง
บรรยายที่พัฒนาศักดิ์ ชั้น ๔ อาคารเนติบัณฑิตยสภา ในวันพุธที่
๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐ เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสเรียนรู้ทั้งภาค
ทฤษฎีและภาคปฏิบัติในวิชาชีพกฎหมาย

บรรณาธิการแฉลอม

“บอปีใหม่นี้ดีกว่าเก่า ...
 ที่โลกสร้างสุขศรีท่านี้หนอ ...
 บอเบิ่งแรงมีชีวิตที่เพียงพอ ..
 ขอไปต่อบบชีวิตที่พอเพียง..
 จงมุ่งมั่นทำดีที่ยังกว่า ..
 ขอสั่งพิคอวิชชาองหลีกเสี่ยง ...
 ขอความร้งสิ่งทีหมายมารายเรียง...
 ขอความสุขทีพร้อมเพรียงนัรับครกาล”

สุขสันต์ปีใหม่ ๒๕๖๑ ด้วยรักจากใจ
 บรรณาธิการจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภา

จุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภา ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ บทความ เนื่องจากปก เสนอเรื่อง “วันขึ้นปีใหม่ ๒๕๖๑” โดย ศิริอร เทศะบำรุง มณีสินธุ์ กล่าวถึง ความเป็นมาของวันขึ้นปีใหม่ในประเทศไทย, บทความ ปัญหาจากข้อหาหรือกฎหมายที่น่าสนใจ เสนอเรื่อง “การพักการชำระหนี้ (Automatic Stay) ในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย” โดย ดร.ธนกฤต วรธนัชชากุล กล่าวถึง กรณีนอกเหนือจากการยื่นคำร้องขอคุ้มครองประโยชน์ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ มาตรา ๙๐/๑๒ (๑๑) และวรรคสองนั้น ถูกต้องหรือไม่อย่างไร สำนักงานอัยการสูงสุดมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับกรณีนี้ประการใด, บทความ คำพิพากษาศาลฎีกาที่น่าสนใจ เสนอเรื่อง “ยกยอกเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา” โดย ผศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง กล่าวถึง ประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับการยกยอกเงินของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ก.ย.ศ.), บทความ เจาะฎีกาเด่น เสนอเรื่อง “คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๘๘๘/๒๕๕๙” โดย รังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์, มนต์ชัย ชนินทรลีลา และ ณีรัฐพงษ์ สมศักดิ์ กล่าวถึง แนวคำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับเรื่องฟ้องช้อนและฟ้องแย้ง, บทความ ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย เสนอเรื่อง “Legal Practice: Build a Bridge or Die” โดย ดร.กนก จุลมนต์ โปรดติดตาม, บทความเรื่อง “การขึ้นเงินเดือนให้ลูกจ้าง ทางออกคือกฎหมาย หรือการใช้ข้อสัญญา สำหรับประเทศไทย” โดย ผศ.นพดล ปกรณ์นิมิตติ, ข้อสอบพร้อมธงคำตอบในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ ในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๕๘ วิชากฎหมายพยานหลักฐาน กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครอง กฎหมายองค์กรอัยการและพนักงานอัยการฯ เสนอข้อ ๗ - ๘ ปิดท้ายด้วย “มุขข่าว” โดย สัตยา อรุณธารี

สวัสดีปีใหม่ ๒๕๖๑

ศิริอร เทศะบำรุง มณีสินธุ์

ติดตามอ่านจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาฉบับย้อนหลังได้ที่เว็บไซต์เนติบัณฑิตยสภา

<http://www.thethaibar.or.th>

เอกสารเผยแพร่ความรู้ แจกฟรี ให้ขจ่าหน่วย

(สงวนสิกริใช้ในกิจการของแผนกประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภาเท่านั้น)

จัดทำโดย คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม

เนติบัณฑิตยสภา เลขที่ ๓๒-๒ หมู่ที่ ๑๖ ถนนกาญจนาภิเษก แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐

พิมพ์ที่ : บริษัท กรุงเทพ พิมพ์ลิขขจ่ากัถ

๔๓/๑๓๒ ถนนพหลโยธิน แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐